

judicium non sit deductum? Id quidem affirmat Manuel in expositione huius motus proprii, num. 3, statim in principi. Faretur tamen num. 32, in principio, non teneri reum huius criminis occulti delitare. Statim à sui offici vnu, propter infamiam, proprieque delicti manifestacionem timeret: at teneri mediis occulis dispensationem petere, & nullatenus acceptare aliud ratione inhabilitari. Et utrumque etiam docet Sorbus in compendio privilegiorum Mendacianum, verbo ingressus nonnullorum monasteriorum, nro. 10, verbi notandum est, an committens & vers. idem dicendum est, & Sayro in clavis regia, lib. 2, c. 10, n. 5. Fundamenta horum Doctorum reculimus supra lib. 2, huius operis, c. 22, n. 19.

59 Verum mihi probolius est adhuc aliquem Iudicis adum desiderari ad eas ptoas incurendas, nempe, declaratoriam eius criminis sententiam: atque ita illa verba, ab que alia declaratione, sunt intelligenda de declaratione penae. Fundamenta Doctorum in huius sententiae confirmationem retuli supra loco citato lib. 2, huius operis, c. 22, n. 10, & c. 39, eiusdem lib. num. ultimo, & in hoc lib. c. 15, n. 6.

40 Sufpenso autem illa à diuini, nullam vt incurritur desiderari sententiam, vt docent Manuel, & Sorbus num. 38, citari, & probant c. precedent. n. 9.

41 Quis autem possit absoluere ab excommunicatione Pontifici referata in hoc motu proprio contra feminas ingredientes in virorum monasteria, diximus c. 15, num. 76. A sufpenso autem haec à diuini, quam incurvant religiosi admittentes feminas, manifestum est, si occulta sit, posse Episcopum absoluere virtute Tridentina fisi, c. 24, cap. 6, potest etiam confessor approbatus ab ordinario virtute Bullæ cruciæ: quia concedit absolutionem ab omnibus censuris. At sufpenso est censura sp. querens, de verbis significacione. Et sic docent Sorbus in compendio privilegiorum Mendacianum, verbo ingressus monasteriorum monastrium, in suis annotationibus, num. 1, c. 1, vers. dicuntur. Manuel in expositione huius motus proprii, num. 34. Sed dicit viceque hoc posse dicendum in vita, & Iemel in mortis articulo. Sed dicendum est, posse toties, quoties: quia censura haec sufpenso non toleratur in hoc motu proprio. Bulla autem concedit absolutionem censuram non reservatarum voces, quoties. Poterunt etiam confessari Societas Iesu per sua privilegia, & communiter Mendicantes per eorum participationem absoluere toties, quoties: quia concedit nostris absoluere ab omnibus censibus, & censuris, & penitentibus ex eis toties, quoties, præterquam à contentis in Bulla Cœli Domini, vt concessit Paulus III: & habetur in nostris privilegiis, verbo absolvit, & ibi Pater noster Generalis Claudius Aquauia id concedit omnibus confessariis. Idem prout dicendum est de sufpenso, & interdicto ab ingressu Ecclesie, quia cap. precedent. n. 98, diximus incurri à Prelatis monasteriorum monastrium ingredientibus absque causa iusta in ea. Quia similiiter interdictum est censura, vt confat ex eodem cap. querenti, & ibi non reservatur. Ergo nec sufpenso illa.

42 Rursus limitant Manuel, & Sorbus ibide, nisi censura he fuerint in forum contentiolum deducere: quod tunc nullus confessarius poterit ab eis absoluere. Eandem sententiam sequuntur lunt aliqui iuniorum, quorun fundamentum est, quia facultas illa absoluendi, cum odiosa sit, & damnum inferat ordinatis, in eozam favorem videtur reskringenda, per notata cap. olim, de verbis significacione. Infuper, quia Concilium Tridentinum fisi, c. 24, cap. 6, de reformat, licet concedat Episcopis amplam facultatem dispensandi in irregularitatibus, & in aliis censibus, addit tamen limitationem, dummodo in forum contentiolum deducere non fint. Cum ergo Concilium Episcopis negauerit facultatem dispensandi, & absoluendi, quanto irregularitates, seu censura deducere sunt ad forum contentiolum, quafi rem gra-

uilliam id reputans, credendum non est, mentem Pontificis esse, concedere cuiilibet confessario, vt virtute Bullæ cruciæ possit absoluere ab excommunicatione, & suspensione deductis ad forum contentiolum. Denique quia Sixtus IV, extrauag. & si Dominici, la. 1, de penitentiis, & remissione, iubet ne virtute Bullæ cruciæ, vel alterius priuilegii generalis absoluatur damnatus sententialem condemnatus, vel publicè famarus. Propter haec docent insuper supradicti Doctori, virtute privilegiorum religionum non posse concedi absolutionem censurarum, quando ille deducere sunt ad forum contentiolum.

43 Sed dicendum est, posse excommunicatum, vel su- spensum absolu in foro conscientie, virtute Bullæ cruciæ, & virtute privilegiorum, quibus communiter fruuntur religiosi, per que eis conceditur facultas ad absoluendum ab omnibus censuris, quamvis censura illæ deducere iam fint ad forum contentiolum, & licet publica fint. Probarur, quia in Bulla cruciæ, & in dictis privilegiis religionum conceditur absoluere facultas absoluendi à censuris sine villa restituitione, aut limitatione. Privilegium autem sine restrictione concecum, à nobis limitandum non est. Confirmatur, quia si Concilium Tridentinum loco citato non apponenter dictam limitationem, possent Episcopi sine villa restituitione absoluere, & dispensare. Ergo cum Bulla cruciæ, & privilegia religionum non addant eam limitationem, sine restrictione accipiendia erunt. Secundò, idem ostenditur solutione argumentorum partis adiectae. Primum enim non obest, quia absolutio concessa virtute cruciæ, & privilegiorum religionis, non prodebet pro foro exteriori, sed tantum pro foro conscientie; & ita non interfici damnum ordinaris, quia illi, non obstante ea absolutione, poterunt procedere contra sufpensum, vel excommunicationem in foro exteriori, eadem ratione, as possent, siile in interiori non esset absolu- tus. Secundum etiam fundamentum non obstat, quia Concilium explicitat limitationem, & eam non apponit Romanus Pontifex in Bulla, ne in privilegiis. Præterea concessio Concilij erat perpetua per viam statut. & minus ampla, cum comprehendat ferre omnes irregularitates, & omnes causas referatas Sedi Apostolice: at concessio privilegiorum, & Bullæ, nec est ita ampla, cum secundum communione sententiam non se extendat ad irregularitatem, nec etiam perpetua. Infuper si Concilium concederet facultatem Episcopis ad absoluendum à censuris, & irregularitatibus deductis ad forum contentiolum, deberet illis concedere eam facultatem etiam pro foro exteriori, in quo Episcopi Indices sunt: unde sequentur plurima inconvenientia, & perturbantur iurisdictio eorum ad quorum forum deduxta essent censura illæ. At confessariis per Bullam, & privilegia concedi portu facultas absoluendi pro solo foro interiori, ex cuius vnu nullum potest (equi inconveniens in exteriori). Et ita hanc sententiam seu autem Ledefaria, 2, fisi, 26, art. 1, fisi, 33, 1. polaris in directione, c. 4, fol. 52, verbi q. quis, Anglos floribus, i. p. 1, queat, vnic de excommunicatione, art. 4, affi- endi, 2, Henricus lib. 8, de Euchoriſt, cap. 60, num. 4, & lib. de indulgencie, cap. 13, num. 2. Videtur tenere Couratt, cap. alma mater, i. p. 1, art. 11, num. 16, & expresse id defendit Sotus in 4, diff. 26, art. 3, cors. primus, in casu. Immo can- dem sententiam sequuntur illi polita Manuel Rodriguez in addit. ad Bullam, num. 49, §. 9. Vnde ad extrauag. & Dominis, respondetur primo, non interdicere absolutionem eiū, alii cumque criminis ad forum externum deducti, sed tantum censum hereticis. Secundo responde- tur, ibi solūm prohiberi absolucionem criminum deductorum ad forum contentiolum faciendum virtute facultatum confessarum ac eodem Sixto IV, non tam- men restingu facultates confessarum ab aliis summis Pon- tificibus, vt notat Sotus supra, Sylvestris excommunicatione, num. 32.

32. Nauart, cap. 27, summa, num. 55, & cap. 32, num. 75. Angel. excommunicati, num. 31. Respondetur tertio, eam extrauagantem exprimere iam, quia fuit quasi clausula addita de Bullam Cœli, quæ cum cœllarist authorē defuncto, cœllauit etiam extrauagans, atque ita casus illi Sotus, & Sylvestris citati.

44 Quis autem possit dispensare in priuatione officio- tum, & inabilitate ad illa statuta in hoc motu proprio aduersus religiosos, qui admittunt feminas in sua monasteria extra casus permisso, diximus cap. 15, num. 77, & 78.

CAPUT XVIII.

Explicantur aliqua vota peculiaria emissa in So- cietate Iesu s. v.

SUMMARIUM.

Proponitur forma, qua emittunt profesi Societatis Iesu vo- tum soleme obediendi Papa, n. 1.

Idem votum est peculiare Societatis Iesu, n. 1.

Explicatur quatuor pectora non obligatio possa ex voto induci, num. 3.

Proponuntur rationes probantes nullam nouam ex hoc quarto voto obligacionem induci extensiam, aut intensiam, num. 4.

Explicatur qualiter hoc votum nouam obligationem inducat, & si peculiare Societatis Iesu, & respondetur ad obiecta, num. 5.

Explicatur qualiter obliget ad obediendum Papa circa missio- nes non peccato viatico, & nulla excusatione proposita, num. 6.

Post numerum 6. innuenies alia summaria.

1 PRIMUM votum, quod explicandum venit, est quar- tum soleme obediendi Papa, quod emittunt profesi quatuor votorum Societatis Iesu, quod multis non parum negoti faciliat, qualiter ita sit speciale Societatis, & quam nouam obediendi Papa obligationem pariat praे careris fideliibus secularibus, & religiosis. Que res vt clarior fiat, præmitto primò id votum sub forma etiam in omnibus fideliis, ut probauimus, promittunt ipsi ex voto obediunt, non minus quam aliis Praelatis regularibus; immo primo loco ipsi tanquam supremo Generali religionis. Ergo nec votum hoc vlo modo obligationem inducit praे generali obedi- entie voto omnium religionum, nec est peculiare Societati, sed omnibus religionibus commune. Quod si responderes, illud generale obediens votum esse implicitum respectu Pontificis, at votum Societatis Iesu esse explicitum; longè autem disidet vnum votum ab alio, vt confat in voto castitatis emulo in sacris ordinibus, postquam in religionis professione repe- titore, quamvis enim utrumque si soleme, vt quia illud est implicitum, nec autem explicitum, additur per hoc tanti momenti obligatio, vt authores assertant hanc circumstantiam necessariam faciendam si fæcetos fornicetur. Sed hæc solutio, licet appareat, non satisfacit, tum quia parum tribuit voto Societatis Iesu, tum quia in se non est vera; cum enim expresse promittatur obediens Praelato religionis, & Pontifex si verius, & peculiaris illius Praelatus, non minus quam careris, promittitur vriue expresse obediens ipsi Papa, sicut careris Praelatis. Tertiò, quia Diuus Franciscus speciale nomine suo, rotulique sue religionis obediens Romano Pontifici promisit, vt reluant Diuus Bonaventura in expositione reg. Diuus Franciscus cap. 1, & Corduba ibi, cap. 1, quest. 3, ad finem. Atque ideo Clemens V. Clement. exiui de verbis significat. §. quia ve- ri. vers. attendens quadam, ait fratres Minores pedibus

Summa Th. Sanchez pars III.

Sedis Apostolice per suam regulam subiectos esse. Ergo hoc votum non est specialis professorum Societatis Iesu. Tandem, quia saltem votum hoc nullum addit obligationem vero simplici obedientie, quod certi religiosi Societatis Iesu emitunt finito Societatis biennio: nam virtute illius voti tenentur non solum a Papa missi, sed etiam a Generali Societatis Iesu, quocunque tendere Evangelium seminarii, ut probauimus hoc libro, cap. 2. num. 47. Et confirmatus fortius, quia saltem nullum addit obligationem simplici obedientie voto, quod coadiutores formati eiusdem Societatis Iesu emitunt iuxta eius constitutiones, vel colleni, quod emitunt professi trium votorum; nam virtute huius voti tenentur ad hoc quod superiores precepérunt constitutionibus eius conforme. At in eis part. 6. cap. 2. §. 13. sic dicitur: *quod summus Pontifex, vel superior iuniorum profissorum, vel coadiutores ad laborandum in vienam Domini mittat, nullum viatico petere possint, sed se liberaliter representent, et mirantur, & in declarationibus, l. si explicatur scilicet pedites, vel equites, cum peccatis, vel fine illis.*

Sed his non obstantibus, dicendum est votum hoc contineat nouam obligationem extensum ultra universaliter communem omnium fidelium, & religiorum omnium aliarum religionum: nam reliqui fideles non religiosi minime tenentur obediere Papae mitenti eos ad feminandum Euangelium ad partes valde remotas, & inter infideles, nisi in casu speciali, in quo necessitas boni communis Ecclesiae id postularet; nec alij religiosi ex generali obedientie voto quod in sua professione emittunt, ad hoc tenentur, ut pote quod eorum institutum excedit: sed solam tenentur in eo casu, in quo alij fideles, ut probauimus hoc lib. cap. 2. num. 47. Infupero esto posset eos obligare ex vi illius voti: at non posset obligare, ut pedites, & sine viatico irent, quia est difficultissimum, & supra suam regulam: ut professi Societatis Iesu ex eo voto speciali adstringunt ut pedites, nullumque viatico petito, ad quacumque remorosissimas quorūcumque infidelium partes Romanus Pontifex misericordia, nullaque boni communis necessitate id postulante, ut num. 1. probauimus. Secundum, probatur addere nouam obligationem extensum super votum obedientie generale, quod emittunt religiosi Societatis Iesu, finito Societatis biennio, quia hi eti ex suo instituto obligantur a superioribus missi ire quocumque gentium, etiam ad partes infidelium Euangelium prædicari, ut probauimus loco citato, at non tenentur ire pedites, nullumque viatico petito, quia ad id non obligantur suis constitutionibus: ac proinde præcepimus sic eundi excedere notabiliter regulam, ad quam solam virtute voti obedientie se obligant. Testio, probatur addere nouam obligationem extensum supra generale obedientie votum, quod emittunt in Societate Iesu coadiutores formati, & professi trium votorum, qui eti hi teneantur pedentes, ut nullo viatico petito, ut quocumque gentium, ut probauimus num. præcedente ad finem; at non tenentur ad ex peculiari voto, solam voto generali obedientie votum emittunt instar aliorum religiosorum: sed solam tenentur ex constitutionibus, que ad nullam culpam obligant; ac proinde si nullus absolutus a Papa in partes remorosissimas ire, petent viaticum, non peccarent contra votum, quia non relinquentur obedientie, sed violarent constitutiones: quamvis si Pontifex instaret præcipiens, ut absque viatico, & pedites irent, tenentur ex vi illius voti, sic iter arriperet, quia tenentur obediere secundum constitutiones: ut præcepimus hoc ipsa non excedat. Professi autem quatuor votorum ex vi illius voti specialis quarti obedientie Pontifici emitti, tenentur Papam absolutè præcipient quocumque vadere, obtenerare nullo petito viatico, quia specialiter quarto

hoc dicentem nulla ratione conuinci posse, & videri illam specialem obedientiam potius personalem.

Dum autem constitutiones Societatis Iesu explicant in hoc quartu voto obediendi Papae, comprehendi ire quocumque eius iussu, nullo petito viatico, ac fine villa tergiversatione, aut excusatione, ut retulimus num. 1. non intelligendum est, quacumque simplicem aliqui iusti impedimenti representationem opponi obligationi huius voti; sed quando fruoles excusationes proponerentur: quando enim professi iussi a Papa has miliones, humiliter proponerent impedimentum iustum, ut faluis defectum, vel quid simile, nil agerent contra votum, quia eis verbis, *abque tergiversatione villa, aut excusatione, sola haec, quando fruoli sunt, & ad vitando itineris labores, comprehenduntur;* sicut dum iura aliqui exequendum quacumque appellatione remoto statuunt, intelligenda sunt de appellazione fruoli, ut docet Glossa communiter recepta, cap. ex conquest. ver. post appellacionem, de resolutione expiatoriæ. Ut nullum peti a Papa viaticum licet, sed esset etiam contra hoc votum, quāmis non petetur tanquam debitum, & conditio fine qua non itineris conficiendi, quia id sonat illa verba, *nullo petito viatico, & non dicuntur, nullo exalto.* Item, quia in constitutionibus Societatis part. 7. cap. 1. §. 3. littera E. in declaracione solum permititur representanti Pontifici, quia sit ipsius mens de modo itineris conficiendi, an ex eleemosynis emendatis, an alio modo viuendo.

S V M M A R I V M .

Cur emittatur a professis Societatis Iesu votum non permettende relaxations paupertatis. n. 7.

De qua paupertatis instigatur hoc votum. n. 8.

An licet his professis agere cum Pontifice de relaxanda hac paupertate, vel admittere relaxacionem a Pontifice sponte oblatam, aut preceptam. n. 9.

An si indicaverit Societas relaxacionem hanc expedire, posset eam procurare imperata prius dispensatione bussus voti; & an hoc indicandum sit instar voti non petenda dispensationis voti prioris emissio. n. 10.

Societas Iesu renunciante indulto Trident. sess. 25. de regularibus. cap. 3. concedentes religiosis habere bona immobilia. num. 1.

Explicatur qualiter poterit illa renunciare n. 12.

An teneatur illa renunciare n. 2. 3.

Post numerum 15. inuenies alia summaria.

Vltra hoc votum solleme emittunt professi trium, & quatuor votorum Societatis Iesu, alia quinque vota simplicia Societatis instituto peculiaria. Primum est de non permittenda paupertatis relaxacione, quod emittunt sub his verbis, iuxta constitutiones eiusdem Societatis, part. 6. cap. 2. §. 1. Promittere nunquam me acturum quacumque ratione, vel conseruatum, ut que ordinata sunt circa paupertatem in constitutionibus Societatis, immutentur, nisi quando ex causa iusta rerum exigentium videretur paupertas restringenda magis. Ratio autem eur Societas votum hoc emitte, cift ad præcautēdā paupertatis relaxacionem, quippe, ut author est Bonaventura in epistola ad ministros provincialis, & custodes de reffrandis ratiōbus sui ordinis, que habetur tom. 1. opuscul. in fin., inter multas causas, ob quas religio à primogenio sui instituti seruore labi solet, principem locum tenet paupertatis relaxacionis. Quod etiam referat Carth. Club de reformat. claustris. num. 17. ratiōne manifesta est, quia iuxta D. Thomam 2. 2. quæst. 18. art. 3. & D. Bonaventura in brevi colloquio. pars. 5. c. 6. habetur tom. 1. opuscul. & opuscul. de refectio. numeris. c. 14. habetur tom. 1. primum religionis fundamen-

Summa Th. Sanchez pars III.

rum, in additionibus ad tractatum de votis, propositione 8. hoc

tum est voluntaria paupertas. Cui consonat Greg. XIII. in extraug. ascendentie, dicens eam esse religionis munrum, ac propugnaculum; quæ duo nomina illi attribuerat P. N. Ignatius in constit. part. 6. cap. 2. §. 1. & part.

10. §. 5. Si ergo paupertas fundamentum religionis est, ac propugnaculum, ea destruenda corruget religionis edificationem. cap. cum Paulus. 1. quæst. 1. Ut ergo hoc subuersioinis religiosæ discipline periculum, & lapsum à suo primo ferore cauteret, ciusque felici progressus propiceret, institut. B. N. P. Ignatius, ut professi trium, & præcipue quatuor votorum, se hoc voto non permettendæ relaxations paupertatis deuincirent: solidum profissi quatuor votorum ius suffragij habent in congregatio generali, cuius solius est constitutiones Societatis mutare.

Hoc autem votum non intelligitur de quacumque 8 patupertatis relaxations, sed de paupertate, quod attinet ad redditus, & bona stabili domorum profissorum Societatis admittenda, ut expressè habetur 6. p. constit. cap. 2. in declarationibus. littera A. Vnde non sicut reus huius voti violati profissi Societatis, qui relaxatio-
nem paupertatis quoad alia conniveret.

Hinc deducitur, non integrum esse professis Societatis agere cum Pontifice de relaxations paupertatis praedita: immo nec si Pontifice proprio motu facultas concederetur eius relaxandæ, poscent ei relaxatio-
ni consentanea prebere, quia per hoc votum, & procurandæ relaxations, & illius vltro oblatæ admittendas facultate se priuant. Si tamē Pontifex bona immobilia obtinere Societati profissi non solū concederet, sed etiam præciperet, teneretur Societas non obstante hoc voto consentire, quia per illud tantum se obligat ad non consentendum quantum ex parte sua; nec posset se ad resistendum Pontificis imperio obligare.

Quod si arbitrio prudentis, attentis circumstantiis 10 temporum, locorum, & personarum, judicaretur sp̄ris Societatis augmento, ciusque felicioris progressus viuus esse bona immobilia à Societate profissa possideri, posset Societas non obstante hoc voto cum Pontifice de hac relaxacione tractare, obtenta tamen prius dispensatione, & irritatione huius voti de non petenda, vel admittenda paupertatis relaxacione. Ratio est, quia de hoc voto philophaudum est codem modo, ac de voto, quo quis se alfringit ad non petendum aliecius voti prius emitti dispensationem, nec vtendum ea vltro oblatæ: per votum enim soleme se obligant profissi ad prædictam paupertatem seruandam, non possident bona aliqua stabilitas, & per hoc votum complexe postea emittunt, ad non procurandam relaxacionem, nec eam vltro concessam admittendam. At non obstante voto emitti non petenda dispensationis, nec ex videnti, integrum est, quando infra causa non seruandis prius votum occurrit, eius dispensationem procurare, obtenta tamen prius huius posterioris voti dispensatione. Ergo idem dicendum est in praefato casu.

Quare obligationi huius voti de non admittenda paupertatis relaxacione, Societas correspondens, non acquerit concessionem Concilij Tridentini sess. 25. de regularibus. cap. 1. qua omnibus regularibus, præter Franciscanos de obseruancia, & Capucinos, indulxit bona immobilia possideri, non obstantibus quibuscumque constitutionibus id interdicuntibus: sed cestis iuri suo in secundi congregatione generali coacta anno 1565. canone 2. his verbis. Congregatio totius Societatis nomine est cuicunque iuri provenienti ex concessione Concilij Trident. ad habeenda bona immobilia in communione in dominibus professorum, vel coram Ecclesijs, ut iuxta nostras constitutiones, & vota, que post professionem emittuntur, paupertatem in professis, ac ipso domibus reseruentur. Quamvis enim hoc

Concilium Tridentinum iustissimis de causis duorum fuisse ad eam generalem concessionem indulgendam ambigi nequeat, dubitari tamen rationabiliter potuit, an Societati, attenuis temporum circumstantia, expedientius esset bona immobilia non possidere tenore primario suo instituto; & ideo in congregatio ne secunda generali id matura consideratione praemissa controversum est, & quia omnibus penitus iudicatum est, multo melius Societati fore ad conseruationem paupertatis sua primaria nulla bona immobili in communis possidere, meritò, ac iure optimo omnes professi in eam congregacionem secundam generalem coacti renunciarunt ei concessione.

³² Sed duplex circa hanc renunciationem insurgit difficultas. Prior est, an potuerit Societas huic concessione renunciare? Ratio dubitandi est, quod haec Tridentini concessio non fuerit favor aliquis pecularis Societati induitus, sed ius publicum ad bonum commune statutum: censuit enim Tridentinum bono communi expedientius esse hoc induitum, quod diuagandi ansa religiosi auferretur, & religiosi discipline tuenda melius priceretur. Non ergo priuatorum consensu potuit huic iuri publico derogari; quippe ideo cap*s*i diligenti*s*, de foro competenti*s*, deciditur non esse integrum clericorum contra fori priuilegiorum tori ordinis clericali concessum, se foro seculari committere.

³³ Sed dicendum est, id potuisse, quod ea concessio non fuerit favor aliquis religionum, cuius renunciatio cedat in dedecus, & inuriarum status religiosi, quae est priuilegium fori ordinis clericali concessum; & ideo illi renunciantur neque, vt optimè hanc illius decreta rationem tradit Felinus eo cap*s* diligenti*n*. numero 16. auctor*de pat*s*.* p*1.* pars*in principiis.* numero 9. Barbo*Lalici.* 15. §. eleganter. numero 14. ff. solut. marim. sed est permissio quædam iustissima de causis concessis religionibus: & ita Tridentinum ioc*s*, 3. permissionis verbis vitatur, dicens, concedi simili Synodus. &c. Cum ergo Societas re maturè difficultas persiceret sibi peculariter expedientius esse non viti ea concessione, potuit illi renunciare, cum nulla pracepti à Tridentino inuincti necessitate ad eam admittendam cogereatur.

³⁴ At quanvis quoad huius facultatis usum sufficerit prædicta Societatis renunciatio, vt tamen adhuc maneret incapax possidendi bona in communis, non sufficit absque Pontificis approbatione. Ducor, quia votum solenne paupertatis ab his professis, & quibuscumque aliis emissum, non habet ex natura suam huius incapacitatem inducendam, sed ex solo ecclastico statuto, vt probauimus supra. At hoc statutum eo ipso censetur ablatum per Tridentinum, quod concessit religiosis omnibus, præter Franciscanos, & Capucinos, bona immobilia possidere: nam statim facti sunt habiles ad hanc possidenda, quod fieri non posset durante priori statuto. Quod si dicas, cum ea concessio fuerit priuilegium quoddam, eam non profuisse ante acceptationem; cum ergo Societas ea non acceptaret, videtur adhuc manifeste incapax, ac priuilegium illud concessum sibi non effe. Sed haec euatio nullius est momenti, quia concessio illa non est pecularia religionis priuilegium, vt eius acceptatione indigat, sed est lex generalis concessa omnibus religionibus, præter duas illas, abrogans statutum ecclasticum, quo aliquæ illarum effecti erant incapaces possidendi bona in communis. Et ideo, vt Societas incapax maneret, non fuit sufficiens eius renunciatio, sed Pontificis confirmatio desiderata est, quam absque dubio accessisse tunc credo. Nec enim credendum est, Societati tunc congregata, quæ ita cautè in omnibus se gerit, renunciationem

tanti momenti celasse Pontifici: sed ipsum absque dubio certiore fecit, ab ipsoque renunciatio haec approbata est, priori ecclastico statuto illa perficerante. Et dato hoc non accidisse, postea constitutions Societatis approbavit Gregor. XIII. anno 1584. in extraug. ascende*Domino*, vbi totum Societas institutum reuertit, & confirmauit, decidens, coadiutores formatos Societas Iesu per simplex paupertatis votum, & per solēne professos reddi incapaces omnis hereditari successions, & cuiuscumque propri habendi, & domos professos Societas nullos redditus habere posse.

Posterior difficultas est, an Societas tunc tenere possit haec Tridentini concessione, illi renunciatore? Videtur enim ea renunciatio spontanea facta ex gestis prædictæ congregatiois generalis Societas, ibi enim propositum fuit, an placaret cedere huic iuri, & omnes responderunt sibi placere. Ex quo loquèdi modo videtur Patres ibi coacti sensisse se non atrictos esse, atque adeò non necessitate, sed voluntate huius concessionis renunciassent. Sed dicendum est, obligatam fuisse Societatem ad hanc renunciationem, nam cùm Concilium non præcipere, sed solū cederet habere bona in communis, tenebantur professi huic concessioni non acquiescere ratione huius pecularis voti, qui promiserunt se relaxationem paupertatis minime confessuros.

S V M M A R I V M .

Explicatur cur professi Societatis promittant, se nec direc*tè*, nec indirec*tè* prætenturos dignitatem, vel prelati*onem* in Societate. n. 16.

Proportiones rationes probantes intelligi de quacumque prætentione interna. n. 17.

Ad desiderare ea, vel desiderare hec procurare, sit contra hoc votum? n. 18.

Alio sporet procurationem eam esse aliquo signo exerno manifestatum? n. 19.

Qualis, & quanta debeat esse manifestatio per illud signum. n. 20.

An sit contra hoc votum intendere auferre impedimenta voti? n. 21.

An sit contra illud fingere se sanctum, prudentem, an doctum, vt in Prælature eligatur. n. 22.

Quid intelligatur per illa verba, promitto me nihil acturum directe, nec indirec*tè*. n. 23.

Quid intelligatur nomine dignitatis in eo voto, & quid nomine prelati*onis*. n. 24.

Post numerum 24. inuenies alia summaria.

Secundum votum simplex, quod professi trium, & quatuor vororum Societatis Iesu emitunt, est de non procura¹ a dignitate aliqua in Societate directe, nec ind*ic*te; & quod decernitur p. 10. cons*tit.* §. 6. & emititur i*per* verbis; Promitto nunquam me actuum, vel i*per* extensum, nec indirec*tè* quidem, vt in liquam prelati*onem*, vel dignitatem in Societate clara*s*, & vel præmouear. Cuius voti emitendi causa fuit ambitioni² ditum præcludere; quippe ambitionem bonum re*g*ionis statum funditus cuerte experientia testis est. Est enim, vt ait D. Bernardus ferm. 6. in p*sal*. Qui h*ab*itat, fecerunt venenum, peccata oculata, dolii artis virtutum arugo, & tinea sanctitatis, indequorum orijntum inuidit, dissensiones, & rixas, vt Romanorum exemplo confirmat D. August. lib. 5. de ciuitate Dei. cap*s*. 1. Quare, vt ait D. Basil. de const*it.* monast. cap*s*. 10. hoc vito capti sunt inuidi, contentiosi, insimulatores; & denique quos ambitio inuidit, iugum ecclastica disciplina facit respicere, vt ait Symma-

chus Papa in Synodo Romana. cap*s*. 1. & habetur cap*s*. bene. 4. 8.

Circa huius voti intelligentiam triplex oritur difficultas. Prima est, quid intelligatur per illa verba, non quam me actuum, vel prelati*onem*, nempe, an sit contra hoc votum desiderare has dignitates, vel saltem quacumque actio ex se indiferentes, nec manifestans dignitatis actiones signo exerno ambitionem sufficienter manifestantes, videtur aperte colligi votum de non agendo declarari per subseq*uentia* verba, vt intelligatur de actione signo exerno manifestata. Præterea, quia statim subdit p*ri*nam incapacitatis, quæ soli actioni sufficienter exterius declarare impon potest. Tandem à posteriori probatur, quia suauissima Societas gubernatio non patetur votum innumeris scrupulis expostum, & laqueos plurimos conscientis iniiciens, quale esset hoc, si quamvis actionem externam indifferenter comprehendere, eo quod ad acquirendam dignitatem dirigeretur; passim enim scrupuli irreperant, qui conscientias torquent, an actiones quacumque exerne bonitatem, prudentiam, scientiam redolentes cōdignantur, vt dignitas, vel prelatio in Societate comparetur, cùm hæc valde ad ea adipiscenda conferant. Nec obstant contraria adducta num. 17. Nam ad primum factor, voti obligationem posse ad actus internos extendi; & ita posse promitti nec actu interno curandum, vel agendum aliquid, quo dignitas compareatur: ut hoc votum non emissum est de hoc actu interno, vt fatus probatum est. Ad secundum dico, posse ambitionem solo actu interno committit: hæc ambitio non est comprehensa in hoc voto. Ad tertium non negamus, s*ed* contra hoc votum aliquos internos actus ambitionis, sed tantum dicimus non omnes actus internos esse contra illud; sed cōtra illud sunt illi soli actus interni, qui habent idem obiectum externum, quod votum oppositum, vnde cum voto huic solū opponatur procuratio exerna actione sufficienter manifestante ambitionem, erit solū contra hoc votum desiderium huius procurati*onis*, vel delectatio morofa in hac procurati*onis*; non autem erit contra votum procurare exerna actione, quæ ex se non manifestat ambitionem, vel aliquid aliud, quæ hæc non opponitur voto, vt est probauimus.

Quod si quæras, qualis, & quanta debet esse manifestatio ambitionis per illud signum, vt contra hoc votum agatur. Respondeo (vt optimè in alio similiter sentit Suarez 5. tomo in 3. p*ro*p*ro*p*ro* 22. sc*ri*pt*o* 6. num*s*. 16.) debere esse ita moraliter certam, vt consideratis conditione, vita, & honestate agentis, & aliis circumstantiis concurrentibus, posse abesse temeritate aliqua probabiliter, & prudenter ea vito dari.

Hinc deducitur prim*o*, non esse contra hoc votum intendere etiam directe auferre impedimenta, quæ votuum opponuntur, ne sit Prelatus, dummodo nil aliud agatur, vt prelatio obtineatur, quia inhabilitas, aut impedimentum prelati*onis* est damnum diuersum à privatione prelati*onis*, hæc enim non continet dedecus, illud autem continet.

Secondo deducitur, non esse contra hoc votum finit*o* se sanctum, aut prudentem, doctum, aliquo doctibus ornatum ostentare coram superioribus, ambitione ostendere dignitatem in Societate intentione, quia fictio sanctitatis, & harum dorum ostentatio indifferens est ad eam ambitionem, vel aliquid aliud manifestandum. Quare dum nullus alius circumstantia concurrens ex quibus sufficienter hæc ambitio diuidicari valeat, non est actio ita exterius manifesta, vt sit contra votum.

Secunda difficultas est, quid intelligatur per illa verba, promitto me nihil actuum in indirec*tè* quidem, quid, in qua*s*, sit agere directe, & quid indirec*tè* ad dignitatem, vel prelati*onem* obtinendam. Duplex potest esse verbum illorum intellectus. Prior est, idem penitus per vitramque particulari importari, solumque multiplicari, vt professi Societatis Iesu intelligant, quām stricte

sibi hæc ambitio intercedatur, ut cum Hispanus dicimus, nō ei pax per pensam non habet esto. Duxit, quod teuera modus indirecte ambiendi num. sequenti explicandus, posset appellari directa ambitio, comprehendentereturque absque dubio, eti non explicaretur particula indirecte. Atque ita Suarez num. sequenti allegandus explicans, quod statutum dicatur indirecte contra libertatem ecclesiastican, dicit reuera illud esse in substantia contra illam, ac subiecti censuris lati in condentes statuta contra Ecclesias libertatem. Secundò duxit, quia Caietan. in sum. verb. excommunication. cap. 7. & 15. & 17. & 27. & 29. & 37. explicans varia excommunications in quibus comprehenduntur agentes directe, vel indirecte, actiones illis interdictas, non explicitas has particulas, nec exerciti Doctores, quos viderim, eas explicare, cum tam Caietan. exactissime singula excommunicationum verba libravit; quod non leue signum est nullius mysterii in eis particulis laritatis, sed ciuidem significatiovis in trivisque, positrâque esse gratia majoris ponderationis.

24 Polter intellectus est, vt dicatur actio, aut prætenso directa, quando exprelis signis, aut verbis dignitatis præceduntur; at indirecta, quando non ita exprelis, sed alio prætextu, aliisque simulato colore; sicut dum Clemens VIII. in sua extraug. de largitione munierum regularibus prohibita, interdixit illis cam largitione siue directam, siue indirectam, declarant Soffi in eius expositione, num. 7. & Sorbus in compendio Mendacium. p. 1. verb. dare, in expositione eiusdem extraug. & serua generalitas, vt donatio directa sit, que claris verbis fit, indirecta autem, quando re vera est donatio, sed alio qualitate colore palliata, ac simulata; vt cum religiosus rem sibi oblatam, taciteque se acceptatam inbet alij dari; vel si prætextu mutui, aut commodi aliquid donaret animo nunquam repetendi. Et in simili Suarez. 5. tomo in 3. p. diff. 21. scđ. 2. num. 23. aut statutum esse directe contra libertatem ecclesiastican, quando expressè, & directe cam ludit; indirecta autem quando non expressè, & directe hoc declarat, at verè est in liberto ecclesiastica fraudem.

25 Ultima difficultas circa hoc votum est, quid in eo intelligatur nomine dignitatis. Et quidem attento iuriis rigore, ioli Prelati religionis, nem Generalis, Provincialis, & superior immediatus conuentus, dicuntur in dignitate constituti; & proinde cum iuxta cap. statuum, in princip. de rescript. in 6. litera Pontificis solis perfons in dignitate constitutis committi valeant, hi foli ex religiosis eius commissionis acceptande capaces sunt, vt dicimus hoc lib. infra. Et ideo in hoc voto idem intelligitur per prælationem, & dignitatem, & solius maiorum claritatis gracia multiplicantur illa verba. Atque ita P. N. Generalis Claudius Aquauia explicitus sub hoc voto comprehendit officia Societatis, quae iurisdictionem ordinariam, aut delegatam habent, qualia sunt Generalis, Provincialis, Propositi domus professio, Rectoris, Visitatoris, aut Vicegeneralis, Viceprovincialis, Viceprepositi, Vicerectoris, cetera autem officia minime. Vnde non erit contra votum hoc procurare officium assistentis P. N. Generalis, magistri nouitiorum, ministri, consiliorum, admonitorum, vel aliorum superiorum, lectoris Theologiae, aut concessionatoris; non enim haec reputatur dignitates in Societate, vt iam docui-

S V M M A R I V M .

Cur profesi Societas IESV emitunt votum non procurande dignitatis extra Societatem. n. 26.

An intelligatur iure directe, ne indirecte? n. 27.

Quid intelligatur nomine prælationis, & dignitatis extra Societatem. n. 28.

Qualiter licetum sit votum, aut iuramentum non procurandi, nec acceptandi Episcopatum, nisi superiori iubem. Proponi-

ter quod am. sementia. n. 29.

Votum, vel iuramentum non procurandi Episcopatum. n. 30.

Votum, vel iuramentum in nullo euenu acceptandi Episcopatum non licet. n. 31.

Id votum, vel iuramentum prorsus non obligat. n. 32.

Votum, vel iuramentum non acceptandi Episcopatum quantum est ex parte sua, sceluso casu precepti obligat. n. 33.

Votum, vel iuramentum absolute emissum, & ubi dubium est de intentione obligationis, est licitum, & obligat. n. 34.

Laudabile est votum profissionis Societatis IESV non acceptandi Episcopatum, nisi accedente precepto superioris obliganti sub culpa. n. 35.

Possunt illam acceptare, eti non adit preceptum superioris, si occurrit casus necessitatis. n. 36.

An licetus acceptare sceluso hoc precepto, quando iudicatur expedientius acceptare? n. 37.

An tentamus acceptare iussi acceptare a Pontifice, nulla necessitate duolo? n. 38.

Soluuntur argumenta contraria. n. 39.

Post numerum 39. imuenies alia summaria.

Tertium votum simplex, quod emittunt professi trium, & quatuor votorum in Societate IESV, iuxta eius constitutiones, p. 10. §. 6. est de non procurandis prælationibus, vel dignitate extra Societatem, & emititur his verbis. Promitto nunquam me procurarurum, prætensumme extra Societatem prælationem aliquam, vel dignitatem, nec consenserum in mei electionem, quantum in me fuerit, nisi coactum obedientia eius, qui mihi præcipere potest sub pena peccati. Cuius voti duas assignantur rationes e. §. 6. Prior est, vt vnu quique propria, & proximorum saluti iuxta nostræ professionis humilitatem possit vacare. Posterior, nee Societas suis subditis, qui ad propositum sibi finem sunt valent, necesse, priuerit.

Et quoniam in hoc voto non dicatur directe, nec indirecta, sicut in voto non ambiendi dignitates intra Societatem dicuntur; at, vt probauit n. 6. comprehenditur quoque indirecta procuratio. Quid autem sit procurare, aut prætendere, satis explicavimus in precedentibus votis a. num. 18. vsque ad 25. idem enim est in hoc sentendum.

Nomine autem prælationis extra Societatem intelligitur Episcopatus, Abbatia habens iurisdictionem quam Episcopalem, & quodcumque aliud officium iurisdictionem in foro externo habens in sibi subditos, vt vicariatus generalis Episcopi, & similia. Nomine autem dignitatis extra Societatem intelligenter Cardinalatum, aut alias dignitatem in Ecclesia aliqua, est prælatione caret; vnde professi intendentis esse aliquius Ecclesiæ parochi, non agerent contra hoc votum, quia officium parochi, nec est prælatio, nec dignitas.

Sed difficultas, quæ in hoc voto maximè virga, est, 29 qualiter id sit licitum. Et cum continet duas partes, quarum prior, non procurare Episcopatum; posterior autem, a consentiente electioni, nūi præceptum legitimi sunt, ad eum acceptandum cogat, utraque pars non caret difficultate. Et videtur illicitum,

est contra consilium statut Episcopatus est maioriis perfectis quam religionis, vt restatur D. Thomas a omniceptus. 2.2.9. 184. art. 7. Si ergo votum non assumens religiosi est omnino iuritum, tanguam impeditum meliorem fortiori iuritum erit votum non acceptandi Episcopatum. Secundò, quia D. Gregor. l. epist. 6. & refertur cap. unico. diff. 8. iubet Ioan. Episcopum inquirere, num Archidiaconus Florentinus, iurecurando se atrinxerit ad Episcopatum non acceptandum. Quare videtur id iuramentum illicitum esse; alias enim de hoc non inquireretur, tanguam nihil conferent, vt ob iuramenti temeritatem tanquam indignus ab Episcopatu repelleretur. Tertiò,

quia

quia D. Gregor. in regis. lib. 6. cap. 169. & refertur cap. in scripturis. 8. quest. 1. relatis his verbis Ioannis vlt. Simon loannis amas me? pale ones meas, sic ait. Ex quibus verbis colligitur, quia si is qui valer, omnipotens Dei oves renuit pacere, ostendit le pastorem sumum minimè amare: si enim virginitus Patris pro explenda utilitate omnium de secreto Patris egredies est ad publicum nostrum, nos quid dicunt sumus, si secretum nostrum præponimus utilitat proximorum? Vbi Glossa verb. minime, hinc colligitur credemus se dignum pectare mortaliter, si Episcopatum sibi oblatum recusat. Quartò, quia in hoc voto videtur præponi bonum priuarum publico, dum viri sancti, & religiosi, qui adeo viles Ecclesiæ Dei essent, si Episcopatus præfert, illum fugiunt, vt suæ conscientiae tranquillitatem, bonoque suo priuato consulant. Quintò, quia id votum perfectione obediencia repugnat, dum petet præceptum sub culpa cogens, vt possit professus Societatis acceptare Episcopatum, quis perfectissima obediencia exigunt, subditos voluntari superioris, qualitercumque cognite, nulloque eius præcepto expectato, obsequi, vt probauimus hoc lib. 6. c. 3. 3. Et confirmatur, quia si Pontificis non imponendo præceptum, sed tantum ordinando, vt acceptaret, conferret professo Episcopatum, non confertur professus acceptans assumere ex propria voluntate, sed ex Pontificis obediencia; sicut in aliis rebus confert religiosus ex obediencia operari, quando superioris ordinations sine obligandi animo impositas exequitur, quod ex perpetuo religionum & vita constat; & etsi que intolerabile, & prorsus à religioso instituto alienum, in his solùm superiori ostenderet, que sub aliqua culpa precipit. Ergo iniquum est vovere non aliter Pontifici offerenti Episcopatum obediere, nisi quando sibi præcepto ad culpam obligante acceptare iubet. Tandem, quia potest occurrere causus tam virgini necessitatis ad proficiendum salutis fideliū inter hereticos, vel infideles, vt tenetur quippe acceptare Episcopatum vtrò sibi, & absque vlo præcepto oblatum. Ergo illicitum est votum non acceptandi, nisi quando præceptum superioris cogit: & ideo votum, vel iuramentum Episcopatus non acceptandi damnatur. D. Thomas in 3. diff. 39. quest. 1. art. 3. questione 1. ad 3. & ibi Ricard. art. 2. quest. 1. Glossa cap. unico. verb. sacrae san. diff. 8. & in cap. finali. verb. confir. 22. quest. 2. Abbas cap. si vero. num. 4. fin. de iure iurando, & ibi Alexand. de Nevo num. 2. Selua de iure iurando. 3. p. quest. 1. num. 21. Bellameria num. 16. in prima foli. Anton. 2. p. 10. 10. cap. 6. in principio. cap. 3. Fortunius de ultimo fori allatione 2. & principali num. 3. Angel. verb. iuramentum. 5. num. 3. Sylvest. verb. iuramentum. quest. 1. casu 5. Nauart. summa cap. 12. numero 16. Palatios 4. distinct. 38. diff. 1. fol. 826. col. 1. expressè dicens esse illicitum, quoniam expressè extimar præcepti casus; & forsitan licetum esse, quando solū gratia vitandi honores, & amplius redditus id votum evitteretur. Barbofa l. dia. 15. §. eleganter. num. 28. & 30. ¶ folio matrimonio. Azot. tom. 1. in ist. moral. lib. 11. cap. 1. quest. 1. §. quares, non huiusmodi iuramento. Non tamen conuenient Doctores hi, an hoc votum, vel iuramentum, est sit illicitum, obligantem Glossi. dicto cap. finali. verb. confir. 22. quest. 1. ad 3. relatis ibi pro ea sententia dicens, votum non acceptandi Episcopatus esse illicitum, reddit rationem, quia obedientiam superiorum excludit, quibus in hoc ex necessitate præcepti obtemperandum est.

Hinc deducitur, hoc votum, vel iuramentum esse illicitum, quoniam expressè extimar præcepti casus; & etsi licetum esse, quando solū gratia vitandi honores, & amplius redditus id votum evitteretur. Barbofa l. dia. 15. §. eleganter. num. 28. & 30. ¶ folio matrimonio. Azot. tom. 1. in ist. moral. lib. 11. cap. 1. quest. 1. §. quares, non huiusmodi iuramento. Non tamen conuenient Doctores hi, an hoc votum, vel iuramentum, est sit illicitum, obligantem Glossi. dicto cap. finali. verb. confir. 22. quest. 1. ad 3. relatis ibi pro ea sententia dicens, votum non acceptandi Episcopatus esse illicitum, reddit rationem, quia obedientiam superiorum excludit, quibus in hoc ex necessitate præcepti obtemperandum est.

Tertia conclusio. Votum, vel iuramentum non acceptandi Episcopatus, quantum est ex parte promittentis, vel iurantis, nisi præcepto aliquo constringatur acceptare, est licitum, ac proinde obligat sub mortali ad non acceptandum, sceluso illo præcepti casu. Probatur, quia, vt optimè docet Diuus Thomas 2.1. quest. 18. art. 2. corpore, & quidlibet 5. art. 22. corpore, & ad 1. ab omnibus ceperit, licitum est, & laudabile secundum pro-

piam voluntatem Episcopatum recusare, nisi cum superior compellat, & tunc tantum est vituperabile, cum inferior pertinaciter refutat superiori precipienti. Et ego id non acceptare est materia voti. Et confirmatur, quia apud historias inuenimus plurimos, & sanctitatem, & doctrinam insignissimos viros recusasse Episcopatus sibi oblatos, multaque media intentasse, & tepe in carueris delituisse, donec, vel diuina reuelatione, vel superiors iussu coacti sunt Episcopatum acceptare, ut fecerunt D. Cyprianus, Basilius, Nazianzenus, Nicolaus, Macrinus, Ambrolius, August. Chrysostom. Gregorius magnus, Anselmus, Hugo, Laurentius lustinianus, & confitit ex Rusino lib. 2. hisp. cap. 1. & Socrate lib. 4. cap. 15. D. August. epist. 148. D. Gregor. epist. 3. 4. 6. 29. 30. lib. 1. Diuus Antonius Episcopatus Florentinus recusauit, donec Eugenius I V. sententiam excommunicationis illi communis est, nisi acceptaret, & D. Machalias idem fecit, ut scribit D. Bernardus in eius vita, D. Cætanus, D. Edmundus noluit Episcopatum Cantuarium sem acceptare, D. Marcus digitum fibi alicetit, ut refert D. Hieronymus, & Ammonius fibi auriculam, ut refert Socrates lib. 3. cap. 23. & Palladius cap. 12. & D. Ephrem le infantum simulauit, ne Episcopatum acceptaret, ut refert Sozomenus lib. 3. cap. 25. & innumeris huiusmodi exempla sunt. Atque ideo hanc conclusionem docent Alex. Ales. 3. p. quest. 31. memb. 4. art. 4. §. 1. D. Thomas 2. 2. quest. 185. art. 2. ad 5. & ibi Caiet. in fin. D. Bonaventura. 5. disp. 39. art. 3. quest. 3. num. 55. Hofsien. sum. 5. de voto. num. 4. Archidac. cap. final. 22. quest. 4. num. 5. & cap. vnic. num. 4. disp. 85. & ibi Dominicus, & Propositus, & Turrecrem. art. 1. num. 5. Roman singulare 50. 1. quod in noua editione est 507. Astenis sum. 2. p. lib. 6. 11. 43. art. 1. quest. 6. Abulensi. cap. 50. Num. 47. D. Antonius 3. p. 20. cap. 1. §. 6. ad finem. Sot. lib. 10. de iust. quest. 2. art. 2. ad 3. Cordub. sum. quest. 154. Gutiér. de iuram. 1. p. cap. 72. num. 9. Valent. 2. 2. disp. 10. 9. 1. p. 2. 9. 2. concl. 1. fin. Ribadeneira de instituto Societatis. I. 5. v. cap. 21. Manuel tom. 2. sum. cap. 9. num. 15.

34. Quarta conclusio. Vorum, seu iuramentum absolute emisum non acceptandi Episcopatum, quando non constat de voentum, seu iurantis intentione, an fuerit includere causum quo acceptare tenetur, est licitum, & obligat. Ratio est, quia in dubio praesumitur id iuramentum emisum in casu licito, cum in dubio delicti præsumptio fugienda sit. I. merito. ff. pro licito, & benignior interpretari accipienda. cap. ad nosstram, de inventando. Item quia cum quis actum facit, qui potest uno casu esse permisus, & alio casu prohibitus, praesumitur factus in casu permisso, ut multis citatis tradit Menoch. de presump. lib. 3. presump. 12. num. 6. & latifim. lib. 5. tota presump. 2. Item quia in dubio ea potius interpretatio praesumitur, ut actus valeat, ut ex multis probat Menoch. de presump. lib. 3. presump. 19. num. 4. & lib. 6. presump. 4. num. 1. & sequibus, & ita docet Glossa cap. vnic. verb. facio/fat. disp. 85. & ibi Turrecrem. art. 1. num. 3. Hofsien. Astensi. Abulensi. num. precedentem allegati.

35. Hinc deducitur primò, licitum, ac landabile esse votum professorum Societatis I & S. V. qui promittunt se, quantum est ex parte sua, non acceptare Episcopatum sponte oblatum, donec accedit preceptum superioris obligant ad culpam, nisi accepte. Confat ex rationibus, & authoribus traditis num. 36. nec de hoc dubitate licet, cum institutum Societatis I & S. V. in quo votum continetur, sit à tot Pontificibus approbatum, & specialiter à Gregor. XIII. in extrah. aſſentem.

36. Secundò deducitur posse hos professos non obstante voto acceptare Episcopatum, non tantum, quando Pontifex, cuius est hoc præcepere, iusserit acceptare, sed etiam à fortiori quando præceptum naturale ratione necessitatis imminentis ad hoc obligauerit, ut si manifestè yrget Ecclesiæ necessitas, nec aliis esset

idoneus ad id munus obeundum. Ratio est aperta, quia qua ratione exceptus est casus, quo compulerit præceptum superioris, censetur quoque exceptus à fortior casus, quo ius ipsum natura obligat: dictio enim taxativa nunquam excludit casus habentes similem rationem, ut ex multis probat Eucher. in suis topicis, loco à natura divisionis taxativa. num. 4. Præterea, quia etiam in dubio intentionis votentis conferre votum hoc emisum in casu licito, ut diximus num. 37. nudendum excepit casus minoris obligationis. Tandem, quia in hoc casu acceptare Episcopatum est mortale, ut probauimus num. 34. Et ita in hoc casu non obligare hoc votum tradunt exp̄s Hofsien. Archidac. Astensi. Abulensi. citati num. 32. & confat ex doctrina Divi Thomæ allegendam num. sequenti. Sed hic casus rarissimus est, ac difficillime contingit.

Tertiò deducitur, non esse licitum his professis acceptare Episcopatum, seclusa hac præcepti necessitate, quando prudenter iudicaretur melius illi secluso votum acceptare, quam non acceptare. Et ideo dum D. Thomas 2. 2. quest. 89. art. 7. ad 2. & Alexand. de Neu cap. si vero. num. 21. de iurando, dicunt hoc votum non obligare, quando expedit acceptare Episcopatum, intelligendi sunt loqui, quando ita expedit, ut necessitas præcepti concurrat. Quare optimè dixit Caietan. 2. 2. 9. 185. art. 2. corpore, hinc votentem transfigredit votum, nisi præcepto compellatur acceptare. Ratio autem huius est, quia ut egregie ait Sot. lib. 10. de iust. q. 2. art. 2. col. 3. vers. sum. autem, quoniam eo casu est melius, secluso voto, Episcopatum acceptare in ordine ad proximorum utilitatem, matus enim inde commodum spirituale speratur, quān si aliis non exequi idoneus illum alium, non tamē est melius in ordine ad acceptationem, quia periculis prædictis num. 33. acceptando se exponit: & quoniam bonum commune expedientius est particulari, tamen eura illius non huic, sed soli personæ publicæ ex officio incumbit; & cum salus spiritualis ciuitatumque sibi ipsi communis sit, si vident quidquid posse bono communis præstare, si tamē timet propriæ salutis periculum inde asserti, ut in presenti moraliter loquendo timendum sit, consilium est absoluere non se illi committere, nisi præcepto cogente. Ade, quoniam etiam datur etiam casus, in quo prudentius arbitrio salubrissima est priuata religio acceptare Episcopatum, ut priuatus est: ut at est pars Societatis I & S. V. ad cuius bonum potillimum hoc votum ordinatur, erit absoluē melius Episcopatum non acceptare: & sic votum in eo casu est obligatorium, quippe acceptando aperiret via in Societate dignitates ambienti, ex quo non modicum detrimentum felix Societatis status patetur; sicut Carthusianus, ut priuata persona considerato, consilium est carnisbus vesci, quando iudicio medicorum ad tuendam vitam eo elu indiger, quia tamē communis religionis, quam profiteretur, non, felicitate sive progressi expedientius est rigidam abstinentiam obliterare, non tenerit tunc carnes edere, sed ut huic religionis voto vitam postponere.

Vitamq. a ducitur, quid in ea quæstione dicendum est? si emisum hoc voto subteret professus à Papaæ acceptare Episcopatum absque vila Ecclesiæ necessitate, teneatur ol. & Hugo relatus ab H. St. sum. iii. de voto. num. 4. ait contra votum abique inita causa. Ceterum iuris contrarium dicunt Hofsien. ibi. & Abulensi. o. Numer. quest. 8. Astenis sum. 2. p. lib. 6. 1. 4. art. 1. 9. quia in eo votum censetur exclusa authoritas Papæ contrarium præceptum, & idem nil contra votum agitur accipiendo Episcopatum eius quomodo quæ præceptis mandato.

Ad argumenta contraria posita num. 32. respondetur. Ad primum ex doctrina S. Thomæ 2. 2. 9. 185. art. 1.

¶ licet status Episcopalis, & religiosus ad perfectionem pertinenter, aliter tamen: Episcopatus enim dicitur esse status perfectionis, non quasi statum perfectionis secum afferat, sed quia illum praelupponit; prærequisit enim hominem perfectum, ut id munus dignè obeat, & illum minus aptum ad eam acquirendam idoneam reddit: at status religiosus non præxigit hominem perfectum, sed ad perfectionis aequationem ordinatur. Cum ergo nemo debet sibi perfectum existimare, ut Episcopatum recipiat, nec temere credere fore, ut in eo perfectionem acquirat, poterit iure optimo se obligare ad non acceptandum Episcopatum, nisi obedientia compellatur.

Ad secundum responderet cum Archidac. eo. vnic. n. 4. & Turrecrem. ibi. art. 2. n. 7. in solutione ad contrariantem, inquisitum est, an ille iuramentum non acceptandi Episcopatus emiserit, non quod emittingit delinqit, sed ut repellatur gratia iuramenti seruandi tanquam obligans, eo quod tunc non occurret casus necessitatis, & gratia vitandi scandali, quod ex transgressione iuramenti ori poterat. Ad tertium respondimus num. 34. Ad quartum confat ex dictis num. 40. Ad quintum, & confirmationem confat ex dictis hoc lib. cap. 2. num. 3. vbi probauimus perfectionem obedientie confitit in exequenda superioris voluntate absque aliquo præcepto in rebus, quæ in quotidiano vite monastice exercitio sele offerunt; scilicet autem in rebus difficultim, & quæ periculum salutis proprie, & honoris fecum afferunt. Ad vimum confat ex dictis num. 36.

S V M M A R I V M.

Cur professi Societatis I & S. V. emitant votum denunciandi ambientes. n. 40.

Expliquer quis questiones disputande sint. n. 41.

An possit renunciari iuri, ut quipiam denunciari superiori, non premissa correcione fraternarum resurferit quedam sententia. n. 42.

Possit renunciari. n. 43.

An in Societate I & S. V. delicta occulta deferre superiori licet, non premissa correcione fraterna? resurferit duplex sententia. n. 44. & 45.

An integrum si peccata occulta denunciare superiori, non premissa correcione fraterna, quando creditur utilius correciun. n. 46.

Quid si dubium sit, & an prudenter se geret, & ut Pater n. 47.

An possit peccatum occultum religiosi Societatis I & S. V. denunciari superiori, tanquam iudicii, non premissa correcione. n. 48.

An licet cum denunciare superiori tanquam Patri, si est omnino emendatus? n. 49.

An in Societate I & S. V. & aliis religionibus licet, peccatum occultum immediate deferre superiori tanquam Patri, quando non constat, an subdium sit plene emendatum? numero 50.

Quid si dubium sit, an subdium sit plene emendatum? n. 51.

An statutum, ut delicta occulta immediate a fratribus superiori, sit expedient? n. 52.

Quinam ambientes, & quando sit necessario denunciandi superiori virtute voti, quod exigitur professi? Sit ceterum I. .. Propositum probantur non denunciando occ. lvs, quorum delictum probari n. 53.

Denunciandi sunt ambientes digrediuntur in Societate, vel extra etiam non professi. n. 54.

Exigitur moralis certitudine ambitionis. n. 55.

Est denuncianda, et si delictum omnino occulta. n. 56. & probari nequeat, & sciri si contrarium. n. 56.

An idem dicendum sit, licet sub fide secreta, & dicta confessio ne, si vere confessio est, detegatur? n. 57.

An opus sit bene denunciationem procedat, corripi fraterna, etiam in dubio, an utilius corrigat superior, & sit processus ut Pater? n. 58.

An tenetur professi ratione huius voti denunciare ambientem abique correctione? n. 59.

Quid si dignissimum ambientis sit emendatus, aut dubium sit de emenda? n. 60.

Post numerum 60. inveneris summaria, quæ desiderantur.

Quartum votum simplex, quod emittunt professi 40 trium, & quartu votorum in Societate I & S. V. iuxta p. 10. consti. 8. 6. est de denuncianda ambientibus, quod quidem post emissa duo præcedentia vota de non procurandis prælationibus, vel dignitatibus in Societate, vel extra, emitterit sub has forma: Tum si quem sciāt aliquid prædictorum duorum procurare, promitto illō, remque totam me manifestaturum Societati, vel Preposito. Ratio huius voti est, quia scilicet huius manifestatio timore arceant religiosi Societatis I & S. V. ab hac ambitione, eaque prorius à Societate retegeretur.

Circa hoc autem votum possimma difficultas est, an 41 ambientes occulti nulla premissa correcione fraterna, vel iam emendati, sint superiori denunciandi ex huius voti obligatione? Hic questioni satisfieri nequaquam potest, nū illa duplex premittatur. Prima est, an possit quilibet priuatus, vel etiam tota communitas cedere iuri, ut possint peccata eius occulta denunciari Prelato, nulla premissa correcione fraterna, casu quo ex prædictio diuino Mart. 18. contento premittenda est: Secunda, an in Societate I & S. V. licet quodcumque delictum occultum deferre superiori, nulla correcione fraterna premissa? Quibus premissis disputabit ultima quæstio, quæ est, an ambientes virtute huius voti sint denunciandi, an occulti, non premissa correcione fraterna, etiam emendati?

Prima ergo quæstio est. An sit renunciabile ius obligans ad correctionem fraternam ante denunciationem? Hac in Philiarchis de officio sacerdot. 1. 1. p. 2. lib. 4. cap. 14. statim in princip. mordicus defendit non posse renunciari iuri, dicens tanquam omnino falsam explodendam esse sententiam contrarium sententium: idque probat primò, quia verior sententia haber, neminem propræ fame dominum esse; ergo iuri illius conformandæ renunciari non posse. Secundò, quiam ipse non adducatur, potest in fauorem huius sententiae adduci, quod ratio ob quam Christus Mart. 18. præcepit ordinem correctionis fraternarum obseruari, nempe, ut denunciatio facienda Prelato premittatur correcio fraterna, & inductio tressum, non fuit præcisè, ut confulatur fame renunciari iuri, sicut in ea verba Mart. 18. corripe eum inter te, & ipsum solum, eius præcepti rationem reddit his verbis; ne publicè correcus verecundiam perdat, quia perdita in peccato permaneat. Cum ergo, quantumcumque proximus cauedo eius infamiam coram Prelato; sed quod hoc ordine seruato melius obtinebitur emenda proximi, quia est torus finis correctionis fraternæ: & ita Glossa interlinearis in ea verba Mart. 18. corripe eum inter te, & ipsum solum, eius præcepti rationem reddit his verbis; ne publicè correcus verecundiam perdat, quia perdita in peccato permaneat. Cum ergo, quantumcumque proximus cedat eius infamiam coram Prelato; sed quod hoc ordine seruato melius obtinebitur emenda proximi, quia est torus finis correctionis fraternæ: & ita Glossa interlinearis in ea verba Mart. 18. corripe eum inter te, & ipsum solum, eius præcepti rationem reddit his verbis; ne publicè correcus verecundiam perdat, quia perdita in peccato permaneat. Cum ergo, quantumcumque proximus cedat eius infamiam coram Prelato; sed quod hoc ordine seruato melius obtinebitur emenda proximi, quia est torus finis correctionis fraternæ: & ita Glossa interlinearis in ea verba Mart. 18. corripe eum inter te, & ipsum solum, eius præcepti rationem reddit his verbis; ne publicè correcus verecundiam perdat, quia perdita in peccato permaneat. Cum ergo, quantumcumque proximus cedat eius infamiam coram Prelato; sed quod hoc ordine seruato melius obtinebitur emenda proximi, quia est torus finis correctionis fraternæ: & ita Glossa interlinearis in ea verba Mart. 18. corripe eum inter te, & ipsum solum, eius præcepti rationem reddit his verbis; ne publicè correcus verecundiam perdat, quia perdita in peccato permaneat. Cum ergo, quantumcumque proximus cedat eius infamiam coram Prelato; sed quod hoc ordine seruato melius obtinebitur emenda proximi, quia est torus finis correctionis fraternæ: & ita Glossa interlinearis in ea verba Mart. 18. corripe eum inter te, & ipsum solum, eius præcepti rationem reddit his verbis; ne publicè correcus verecundiam perdat, quia perdita in peccato permaneat. Cum ergo, quantumcumque proximus cedat eius infamiam coram Prelato; sed quod hoc ordine seruato melius obtinebitur emenda proximi, quia est torus finis correctionis fraternæ: & ita Glossa interlinearis in ea verba Mart. 18. corripe eum inter te, & ipsum solum, eius præcepti rationem reddit his verbis; ne publicè correcus verecundiam perdat, quia perdita in peccato permaneat. Cum ergo, quantumcumque proximus cedat eius infamiam coram Prelato; sed quod hoc ordine seruato melius obtinebitur emenda proximi, quia est torus finis correctionis fraternæ: & ita Glossa interlinearis in ea verba Mart. 18. corripe eum inter te, & ipsum solum, eius præcepti rationem reddit his verbis; ne publicè correcus verecundiam perdat, quia perdita in peccato permaneat. Cum ergo, quantumcumque proximus cedat eius infamiam coram Prelato; sed quod hoc ordine seruato melius obtinebitur emenda proximi, quia est torus finis correctionis fraternæ: & ita Glossa interlinearis in ea verba Mart. 18. corripe eum inter te, & ipsum solum, eius præcepti rationem reddit his verbis; ne publicè correcus verecundiam perdat, quia perdita in peccato permaneat. Cum ergo, quantumcumque proximus cedat eius infamiam coram Prelato; sed quod hoc ordine seruato melius obtinebitur emenda proximi, quia est torus finis correctionis fraternæ: & ita Glossa interlinearis in ea verba Mart. 18. corripe eum inter te, & ipsum solum, eius præcepti rationem reddit his verbis; ne publicè correcus verecundiam perdat, quia perdita in peccato permaneat. Cum ergo, quantumcumque proximus cedat eius infamiam coram Prelato; sed quod hoc ordine seruato melius obtinebitur emenda proximi, quia est torus finis correctionis fraternæ: & ita Glossa interlinearis in ea verba Mart. 18. corripe eum inter te, & ipsum solum, eius præcepti rationem reddit his verbis; ne publicè correcus verecundiam perdat, quia perdita in peccato permaneat. Cum ergo, quantumcumque proximus cedat eius infamiam coram Prelato; sed quod hoc ordine seruato melius obtinebitur emenda proximi, quia est torus finis correctionis fraternæ: & ita Glossa interlinearis in ea verba Mart. 18. corripe eum inter te, & ipsum solum, eius præcepti rationem reddit his verbis; ne publicè correcus verecundiam perdat, quia perdita in peccato permaneat. Cum ergo, quantumcumque proximus cedat eius infamiam coram Prelato; sed quod hoc ordine seruato melius obtinebitur emenda proximi, quia est torus finis correctionis fraternæ: & ita Glossa interlinearis in ea verba Mart. 18. corripe eum inter te, & ipsum solum, eius præcepti rationem reddit his verbis; ne publicè correcus verecundiam perdat, quia perdita in peccato permaneat. Cum ergo, quantumcumque proximus cedat eius infamiam coram Prelato; sed quod hoc ordine seruato melius obtinebitur emenda proximi, quia est torus finis correctionis fraternæ: & ita Glossa interlinearis in ea verba Mart. 18. corripe eum inter te, & ipsum solum, eius præcepti rationem reddit his verbis; ne publicè correcus verecundiam perdat, quia perdita in peccato permaneat. Cum ergo, quantumcumque proximus cedat eius infamiam coram Prelato; sed quod hoc ordine seruato melius obtinebitur emenda proximi, quia est torus finis correctionis fraternæ: & ita Glossa interlinearis in ea verba Mart. 18. corripe eum inter te, & ipsum solum, eius præcepti rationem reddit his verbis; ne publicè correcus verecundiam perdat, quia perdita in peccato permaneat. Cum ergo, quantumcumque proximus cedat eius infamiam coram Prelato; sed quod hoc ordine seruato melius obtinebitur emenda proximi, quia est torus finis correctionis fraternæ: & ita Glossa interlinearis in ea verba Mart. 18. corripe eum inter te, & ipsum solum, eius præcepti rationem reddit his verbis; ne publicè correcus verecundiam perdat, quia perdita in peccato permaneat. Cum ergo, quantumcumque proximus cedat eius infamiam coram Prelato; sed quod hoc ordine seruato melius obtinebitur emenda proximi, quia est torus finis correctionis fraternæ: & ita Glossa interlinearis in ea verba Mart. 18. corripe eum inter te, & ipsum solum, eius præcepti rationem reddit his verbis; ne publicè correcus verecundiam perdat, quia perdita in peccato permaneat. Cum ergo, quantumcumque proximus cedat eius infamiam coram Prelato; sed quod hoc ordine seruato melius obtinebitur emenda proximi, quia est torus finis correctionis fraternæ: & ita Glossa interlinearis in ea verba Mart. 18. corripe eum inter te, & ipsum solum, eius præcepti rationem reddit his verbis; ne publicè correcus verecundiam perdat, quia perdita in peccato permaneat. Cum ergo, quantumcumque proximus cedat eius infamiam coram Prelato; sed quod hoc ordine seruato melius obtinebitur emenda proximi, quia est torus finis correctionis fraternæ: & ita Glossa interlinearis in ea verba Mart. 18. corripe eum inter te, & ipsum solum, eius præcepti rationem reddit his verbis; ne publicè correcus verecundiam perdat, quia perdita in peccato permaneat. Cum ergo, quantumcumque proximus cedat eius infamiam coram Prelato; sed quod hoc ordine seruato melius obtinebitur emenda proximi, quia est torus finis correctionis fraternæ: & ita Glossa interlinearis in ea verba Mart. 18. corripe eum inter te, & ipsum solum, eius præcepti rationem reddit his verbis; ne publicè correcus verecundiam perdat, quia perdita in peccato permaneat. Cum ergo, quantumcumque proximus cedat eius infamiam coram Prelato; sed quod hoc ordine seruato melius obtinebitur emenda proximi, quia est torus finis correctionis fraternæ: & ita Glossa interlinearis in ea verba Mart. 18. corripe eum inter te, & ipsum solum, eius præcepti rationem reddit his verbis; ne publicè correcus verecundiam perdat, quia perdita in peccato permaneat. Cum ergo, quantumcumque proximus cedat eius infamiam coram Prelato; sed quod hoc ordine seruato melius obtinebitur emenda proximi, quia est torus finis correctionis fraternæ: & ita Glossa interlinearis in ea verba Mart. 18. corripe eum inter te, & ipsum solum, eius præcepti rationem reddit his verbis; ne publicè correcus verecundiam perdat, quia perdita in peccato permaneat. Cum ergo, quantumcumque proximus cedat eius infamiam coram Prelato; sed quod hoc ordine seruato melius obtinebitur emenda proximi, quia est torus finis correctionis fraternæ: & ita Glossa interlinearis in ea verba Mart. 18. corripe eum inter te, & ipsum solum, eius præcepti rationem reddit his verbis; ne publicè correcus verecundiam perdat, quia perdita in peccato permaneat. Cum ergo, quantumcumque proximus cedat eius infamiam coram Prelato; sed quod hoc ordine seruato melius obtinebitur emenda proximi, quia est torus finis correctionis fraternæ: & ita Glossa interlinearis in ea verba Mart. 18. corripe eum inter te, & ipsum solum, eius præcepti rationem reddit his verbis; ne publicè correcus verecundiam perdat, quia perdita in peccato permaneat. Cum ergo, quantumcumque proximus cedat eius infamiam coram Prelato; sed quod hoc ordine seruato melius obtinebitur emenda proximi, quia est torus finis correctionis fraternæ: & ita Glossa interlinearis in ea verba Mart. 18. corripe eum inter te, & ipsum solum, eius præcepti rationem reddit his verbis; ne publicè correcus verecundiam perdat, quia perdita in peccato permaneat. Cum ergo, quantumcumque proximus cedat eius infamiam coram Prelato; sed quod hoc ordine seruato melius obtinebitur emenda proximi, quia est torus finis correctionis fraternæ: & ita Glossa interlinearis in ea verba Mart. 18. corripe eum inter te, & ipsum solum, eius præcepti rationem reddit his verbis; ne publicè correcus verecundiam perdat, quia perdita in peccato permaneat. Cum ergo, quantumcumque proximus cedat eius infamiam coram Prelato; sed quod hoc ordine seruato melius obtinebitur emenda proximi, quia est torus finis correctionis fraternæ: & ita Glossa interlinearis in ea verba Mart. 18. corripe eum inter te, & ipsum solum, eius præcepti rationem reddit his verbis; ne publicè correcus verecundiam perdat, quia perdita in peccato permaneat. Cum ergo, quantumcumque proximus cedat eius infamiam coram Prelato; sed quod hoc ordine seruato melius obtinebitur emenda proximi, quia est torus finis correctionis fraternæ: & ita Glossa interlinearis in ea verba Mart. 18. corripe eum inter te, & ipsum solum, eius præcepti rationem reddit his verbis; ne publicè correcus verecundiam perdat, quia perdita in peccato permaneat. Cum ergo, quantumcumque proximus cedat eius infamiam coram Prelato; sed quod hoc ordine seruato melius obtinebitur emenda proximi, quia est torus finis correctionis fraternæ: & ita Glossa interlinearis in ea verba Mart. 18. corripe eum inter te, & ipsum solum, eius præcepti rationem reddit his verbis; ne publicè correcus verecundiam perdat, quia perdita in peccato permaneat. Cum ergo, quantumcumque proximus cedat eius infamiam coram Prelato; sed quod hoc ordine seruato melius obtinebitur emenda proximi, quia est torus finis correctionis fraternæ: & ita Glossa interlinearis in ea verba Mart. 18. corripe eum inter te, & ipsum solum, eius præcepti rationem reddit his verbis; ne publicè correcus verecundiam perdat, quia perdita in peccato permaneat. Cum ergo, quantumcumque proximus cedat eius infamiam coram Prelato; sed quod hoc ordine seruato melius obtinebitur emenda proximi, quia est torus finis correctionis fraternæ: & ita Glossa interlinearis in ea verba Mart. 18. corripe eum inter te, & ipsum solum, eius præcepti rationem reddit his verbis; ne publicè correcus verecundiam perdat, quia perdita in peccato permaneat. Cum ergo, quantumcumque proximus cedat eius infamiam coram Prelato; sed quod hoc ordine seruato melius obtinebitur emenda proximi, quia est torus finis correctionis fraternæ: & ita Glossa interlinearis in ea verba Mart. 18. corripe eum inter te, & ipsum solum, eius præcepti rationem reddit his verbis; ne publicè correcus verecundiam perdat, quia perdita in peccato permaneat. Cum ergo, quantumcumque proximus cedat eius infamiam coram Prelato; sed quod hoc ordine seruato melius obtinebitur emenda proximi, quia est torus finis correctionis fraternæ: & ita Glossa interlinearis in ea verba Mart. 18. corripe eum inter te, & ipsum solum, eius præcepti rationem reddit his verbis; ne publicè correcus verecundiam perdat, quia perdita in peccato permaneat. Cum ergo, quantumcumque proximus cedat eius infamiam coram Prelato; sed quod hoc ordine seruato melius obtinebitur emenda proximi, quia est torus finis correctionis fraternæ: & ita Glossa interlinearis in ea verba Mart. 18. corripe eum inter te, & ipsum solum, eius præcepti rationem reddit his verbis; ne publicè correcus verecundiam perdat, quia perdita in peccato permaneat. Cum ergo, quantumcumque proximus cedat eius infamiam coram Prelato; sed quod hoc ordine seruato melius obtinebitur emenda proximi, quia est torus finis correctionis fraternæ: & ita Glossa interlinearis in ea verba Mart. 18. corripe eum inter te, & ipsum solum, eius præcepti rationem reddit his verbis; ne publicè correcus verecundiam perdat, quia perdita in peccato permaneat. Cum ergo, quantumcumque proximus cedat eius infamiam coram Prelato; sed quod hoc ordine seruato melius obtinebitur emenda proximi, quia est torus finis correctionis fraternæ: & ita Glossa interlinearis in ea verba Mart. 18. corripe eum inter te, & ipsum solum, eius præcepti rationem reddit his verbis; ne publicè correcus verecundiam perdat, quia perdita in peccato permaneat. Cum ergo, quantumcumque proximus cedat eius infamiam coram Prelato; sed quod hoc ordine seruato melius obtinebitur emenda proximi, quia est torus finis correctionis fraternæ: & ita Glossa interlinearis in ea verba Mart. 18. corripe eum inter te, & ipsum solum, eius præcepti rationem reddit his verbis; ne publicè correcus verecundiam perdat, quia perdita in peccato permaneat. Cum ergo, quantumcumque proximus cedat eius infamiam coram Prelato; sed quod hoc ordine seruato melius obtinebitur emenda proximi, quia est torus finis correctionis fraternæ: & ita Glossa interlinearis in ea verba Mart. 18. corripe eum inter te, & ipsum solum, eius præcepti rationem reddit his verbis; ne publicè correcus verecundiam perdat, quia perdita in peccato permaneat. Cum ergo, quantumcumque proximus cedat eius infamiam coram Prelato; sed quod hoc ordine seruato melius obtinebitur emenda proximi, quia est torus finis correctionis fraternæ: & ita Glossa interlinearis in ea verba Mart. 1

43 Sed dicendum est, cuius priuato integrum esse, & roti religioni cedere iure suo, vt peccata occulta defrauent temper superiori, nulla premisa correctione fratema, ac proinde sic deferentem nullius culpe reum futura, probatur, quia ruitu portissima, qua duetus Christus Salvator nofer mituit, quod correctio fraterna praecedenter in delictis occulis, ea fuit, ne peccator inuenitus paenus sua fama iacturam manifeste superiori suo peccato occulto, quasi desperans, ac furens ob infamiam, peior efficeretur, ac proinde frustraretur correccio fraterna sua fine, qui est frater emenda. Quarecumque omnia cestas, quando corrident sponte sua cedit irre conseruanda sua fame (quo iure cedere posse, sine sit dominus sua fama, siu non, probabimus latim) : quia iam nulla iniuria afficitur detecto suo peccato superiori, scienti enim, & volenti nulla sit iniuria, regul sciens, de regul. sive in 6. Ergo valer predicta renunciatio, vt excusat a culpa omissionis correctionis fraternae, denuntians ea omnia peccatum occultum superiori. Et confirmatus hoc exemplo, Sigillum confessionis tam arde a Christo institutum est, vt facilius fieret confessio, scientie peccatore in nulo euero absque sui ipsius voluntate peccatum suum manifestandum. Itaque non fuit finis tam atri precepti sola confusoria fame peccatoris, si enim hic folis est finis, licet utique propter bonum commune manifeste peccatum audirem in confessione, sed finis fuit maior confessionis facilias. At quia hic finis obtinerit, quando ex sola licentia confitentis manifestatur suum peccatum, facient omnes validè, & licite ex confitentis licentia, reuelari confessionem. Si ergo quamus Christus institutum premitti correctionem fraternalm delicti occulti denunciationi, non ob solam peccatoris famam consuetudinam, sed vt ea conseruata melius obincetur finis correctionis fraterna, qui est peccatoris emenda, non obstat, hinc finis, quando ex ipsius peccatoris cedentis iuri sua fame licentia manifestetur delicti superiori non premissa correctione fraterna, ac proinde nec cedens huic iuri, nec ipsum superiori defensus peccabit. Et si cum quando confitens praeberat facultatem confessori reuelandi sua peccata, non eximiit illum a iuriis diuinis seruandi signi obligatione, sed tollit materialem precepti, que est non reuelare peccata abique licentia pati, & subinde celat in hoc casu preceptum, cedens iuri suo non eximiit denunciatur a precepto universalis correctionis fraternae premittendae denunciationi, sed tollit materialem, que est, vt ea praemititur, nisi peccator cedat iuri sua fame. Secundum, quia siue quilibet sit sua fame dominus, vt multo veror opinio ait, siue solum sit dispensator, qualis est vita, & membrorum, potest ex causa iusta, & validè, & licite cedere iuri suo, patiendo fame iacturam, ductus honesta fine. Et ideo optimè dixit D. Thomas 2.1. quod 73. art. 4. ad 1. cuiusque arbitrii esse detrimentum sua fame pati, nisi hoc vergat in damnum aliorum, quod absque dubio admittunt omnes dicentes hominem esse sua fame dominum. Sed etiam dicendo esse solum dispensatorem, id pater, quia nemo est dominus sua vita; at potest illam pericula exponere pro causa honesta, vt pro defensione vite hominis Republice utilissimi. Item penitentibus sceleris, mortis pena afficiendis potest se iudicis deferre, vt sui peccati penam subeat, telle Soto de secreto, memb. 1. q. 3. in 5. argum. pro 3. concil. Item siue iuxta verissimam sententiam, Cartaginianus propter bonum sua religiosis virtutis dispensandum abstinentia carnis, quando medici indicant illarum eum ipsi necessarium esse, vt vitam tuerintur. Cum ergo religiosus cedar iuri suo, volens sua fame dispensandum, referato suo delicto occulto superiori, abque prævia correctione fraterna, dicaturque honestissimo fine, nimis in majori submissione, & vultute propria, & vulnori, ac efficaciori directione, quam accipiet patrem a superiori consilio peccati, & maiori quadam securitate a recidivo, fa-

ciet non tantum licet, & valide, sed eritiam landabiliter. Et hinc confit solutio ad primam, & secundam rationem, quas adduximus pro prima sententia num. 45. & ideo hanc conclusionem sustinet Baitez 2. 2. q. 5. art. 8. dub. 2. in responsione ad secundam partem prioris confirmationis 7. argumento, verisimiliter aliud. Petrus de Le-defina 2. tom. summ. cap. 4. 4. post. 24. difficult. 6. fol. 291. Valencia 2. distinctione 3. q. 10. punto 1. col. 9. 5. quinque casus ej. Ribadencia de inst. Societatis I. 5. v. c. 34. §. ejus presupposito.

Secunda questio An in Societate I. 5. v. licet quod cumque delictum occultum deferre superiori, nulla correccio fraterna premisa est? Qui in re Philareus de officio Sacerdotis 1. 1. p. 2. lib. 4. cap. 14. damnat tanquam impium statutum religionis decernens virtus occulta immediatè deferenda superiori. Dicitur primo, quia etiam facties quemlibet esse sua fame dominum, facient utique culpam esse illam prodigere: at religiosus cedens iuri suo, vt immediatè quodcumque sua delictum deferat superiori, nulla premisa correccio prodigit famam, permittens si infamari contra diuinum præceptum; ergo peccat. Secundum, quia D. Thomas quodlib. 11. art. 13. aliter non posse tradi generaliter regulam propter diuersas subditum, & Prelatorum conditiones, quando possit delictum denunciari Prelatu, non premissa correctione fraterna: potest enim superior tyranneice se gerere erga subditos, & non esse ita prudens, ut confidi posset fore, vt patrem corrigat subditum. Ergo statutum religionis, vt semper delicta occulta manifestentur superiori, iniustum est, vt ipso quod regulam generaliter tradi in casu, in quo tradi non potest. Tertio, quia est contra præceptum Christi Matth. 18. iubentis correctionem fraternam denunciationi peccati occulti premitti: nec potest dici hoc præceptio non ligari celi-giosum, cum sit generale omnibus fidelibus, & institutum ad caendum infamie proximi, & bona fama maximè sit religiosi necessaria, & potissimum apud Prelatos, qui malam subditum opinionem contineant, plus poterunt ei nocere. Cum ergo id non licet manifestare cuiusdam priuato, qui posset sua autoritate prodesse ad huius correctionem, nisi premisa huius correctione, vel quando huius correctionis vultus desperatur; ita etiam non licet manifestare superiori. Quarto, quia D. Thomas 2. 2. q. 3. art. 7. ad 4. art. 10. proclamations, que in capitulus religiosorum sunt, in quibus aliqua delictorum occulta publicantur, licitas esse, quando delicta sunt leuis; secus si delicta essent grava: & in filio. ad 1. art. religiosi non tenent obediens Abboti præcipienti, ut sibi denunciet peccatum occultum fratris, non seruato ordine fraternæ correctionis, quia id præceptum est aduersus diuinam legem. Quia doctrinam frequentissima Doctorum sententia amplectetur. Ergo cum hoc statutum aduersetur hinc doctrinæ, erit iniquum.

Alij autem modis loquuntur dicentes supposita proprii iuri renunciatione, hoc religiosum statutum intensificare incitatione licitum esse, at videri durum, & minus evidens. Ita docent Baitez, & Petrus de Le-defina 2. 2. art. 1. prob.

Prætor, quia id statutum rigidissimum est, non leuis perturbationis ansa dabitur in one religioso non valde perfectis, videntiam sua occulta superioribus patet.

Sed vt immedia delictum ac nulla correctione premittit, denunciatur solum Prelatu, non vt iudici, sed vt Patri, ir prudens, qui caute procedit, & speratur sit corrigit, meliusque ad peccatoris emendandam: & in illud Luce 17. Si peccaverit, &c. Icardus 4. distill. 19. art. 3. questione 1. corpore, Gerlon 2. pars 1. de correccio fraterna alphabet. 34. littera T. iij. quare secundum Gabriel in canone Misericordia. let. 7. lit. V. L. Antonius 2. pars 1. 9. cap. 6. §. 4. Abulensis. cap. 18. Mayrb. questione 98. ad finem. Rosella verb. inquisitio. Angelus & b. demissario. numero 10. referens. Vuidenseni & Gillemundi de Mara, & dicens esse omnium Doctorum ordis nisi Franciscani, Mayron 4. dist. 21. questione 4. Sylvestris verb. cor-

relio. questione 7. & 16. Tabiena questione 1. numero 2. Armilla numero 6. Asteni. summa. 1. part. lib. 2. art. 6. ad finem. Auctuolo de correccio fraterna. proposit. 3. Graffis 1. p. deo. lib. 2. cap. 69. num. 20. Philarchus de officio sacerdotis. 1. 1. part. 2. lib. 4. cap. 14. §. cum autem hucusque. Emmanuel Sà summa. verb. correccio fin. Salmeron in hist. Euang. pars 5. 1. 1. fol. 62. 2. §. 3. si hoc feruerit, & §. sequent. Idem tenent multi vires sapientissimi nostræ ataris, vt refert Nauarr, tacitus nominibus, lib. 2. de correccio. cap. 4. in noua editione. part. 2. numero 112. Ribadencia de inst. Societatis I. 5. v. cap. 34. §. la tercera porque. Idem tenent cum hoc temperamento, quando Prelatus melius corriger, Manuel in summa, vbi de ordine iustitiali. cap. 4. cond. 8. numero 10. fine, Vega 1. tomo summ. cap. 71. casu 43. & idem videtur tenere Aragon 2. 2. questione 33. art. 7. dub. penult. in fine, ubi admittit, homini amicissimo pecunias posse peccatum denunciar. ob melioris correccio- spem.

Vbi autem dubium esset, an Prelatus non melius corriger, non potest ei peccatum occultum denunciar, non premissa correctione fraterna, vt bene Abulensi, numero precedenti allegatus. Et idem intelligendum, vbi dubium esset, an Prelatus prudenter procedet, & vt Pater, qui in hoc dubio valeat posse finis propriæ famæ, quod subditus habet, ac præceptum euangelicum in eius favorem editum, vt denunciationi cuiuscumque peccati occulti præmittat correctione fraterna. Verumque tam intelligentendum est, nisi vergant crimina in diuinum com-mune, vel alicuius priuati, quia in hoc dubio ea essent statim denuncianda; prævaleret enim bonum commune, & possefinis iuri illius tertij, vt a damno sibi imminentis præterueretur.

Hoc supposito, conclusio sit. Non potest peccatum occultum religiosi Societatis I. 5. v. denunciari superio-ri tanquam iudici, non premiso euangelico fraternæ correctionis ordine. Conflat ex iis, quae afferemus conclu-sione 3. in ratione, vbi refutemus Doctores conce-dentes posse denunciar. Prelatu, non premissa correccio fraterna, limitate tamen, quando denunciantur vt Patri. Et de hac denunciatione loquitur D. Thomas relatus numero 49, in ultimo argumento, & communis sententia cum sequens, & constat ex eius verbis in ea se-quelatione ad 4. solam enim proclamationem in Capitulo religiosorum damnam, in qua publicarentur peccata occulta. Quod quam diuersum sit à denunciatione facta occulæ superiori, vt Patri, quis non videat? Et in silu-naire ad 5. manifestè etiam loquitur de denunciatione iuri-ridica: rationem enim reddit his verbis: quia Prelatus non est Index occulorum, sed solus Deus. & tenet in propriis terminis, loquens de Societate I. 5. v. Ribade-nita de inst. Societatis I. 5. v. cap. 34. §. Todo esto. Se in foliacione ad 5. argumentum. Et ratio est manifesta, quia aduersus charitatem esset, nullo tentato medio suuori ex his, quia Christus March. 18. ad emendam fratris infiniti, incipere à rigidissimo, quale est denuncia-tio iuridica. Præterea, quia Christus hoc tantum me-dium infiniti, quando cetera media tentata nihil proficiunt. Tandem, quia licet in Societate I. 5. v. renun-ciar proprio iuri, vt delicta occulta immediate defrauent superiori, adhuc dicendum est, cum renunciationem intelligendam esse, non de denunciatione tanquam iudici, sed tanquam Patri facta, quia in dubio præmittitur actus ita gelus, vt sit minus, quam fieri potest onerosus; vt multis citatis probat Menochius de presumptiis lib. 6. tertia presumpt. 9. & tempore quoque presumitur gelus eo modo quo agenti vultus esse potest, vt tradit Bartol. 1. gerit. numero 21. ff. de acquienda hereditate. Tiraquell, de reverbi lignazier. §. 30. gloss. natu. 34. Menochius de presumpt. lib. 3. presumpt. 1. 6. numero 3. 6. Cū ergo in renunciatione hac tantum fiat mentio de denunciatione facienda superiori, & non explicitur, an v. ludi

et Iudici, an potius ut Patri, ut constat ex regula 9. generali Societatis I e s v, & immediata que est 10. vi manifestare se in iure sint parati debito cum amore, & charitate, at non seruare debitus amor, debitisque frarum charitas, dum immediate sumimus vigor se uareatur denunciando, ut Iudici.

49 Secunda conclusio sit. Si constet religiosum esse profus emendatum, ita ut nullum profus probabile recidui periculum subficit, & quod leuit omne occiduum esse sublatum, & verè, & ex animo delinquentem penituisse, non tenetur cum denunciate superiori, etiam tanquam Patri. Huic conclusione videtur contradicere Ricardus 4. distin. 19. art. 3. questione 1. corpore, Gabriel in canon. Mis. lxx. 74. littera V. Rosella verb. inquisitio. Angelus verb. denunciatio. numero 10. vbi tradunt posse occulatum peccatum omnino emendatum denunciari superiori, tanquam Patri, eo quod id prodesse possit ad precaendum reciduum. Graffis 1. part. dec. lib. 1. cap. 69. numero 30. idem docet, quando Prelatus denunciare uerbi. Gerfon 2. part. 1. de correcl. proximi alphabet. 34. lit. T. vers. item peccatum. Ceterum Doctores hi, ut verum dicant, intelligunt sicut, quando probable recidui periculum sit, nisi praevenit lapsus indicetur superiori; & constat ex illis verbis Christi Matth. 18. Se te audierit, lacrav eris fratrem tuum, quasi dicit, nol superest amplius, sed ibi sistentium est. Præterea, quia totus ordinis correctionis fraternæ, & denunciacionis Prelato in delictis occulitis, cōdit rendit, ut frater plenè emendetur. Ergo quando constat eum plenè emendatum absque probabili aliquo recidui periculo, non est ultra progedientium denunciando superiori. Et ita generaliter loquendo tradimur. D. Thomas qndib. 11. art. 13. in solutione ad 3. Adrianus 4. quest. de correctione fraternæ. pro huius def. D. Antonius 2. part. lib. 9. cap. 6. §. 4. Syllester verb. denunciatio. questione 1. & ibi Arimilla numero 2. Sors de secreto. memb. 2. questione 4. post dub. 3. conclusione 4. Nauar. summ. cap. 24. numero ultim. fin. Caten. numero 14. fine, & cap. inter verba. 11. questione 3. 1. editione. conclusione 6. corol. 4. numero 11. Aragon 2.2. questione 3. art. 7. fin. Valent. 2.1. disputatione 3. questione 10. puntilo 5. colum. 15. §. sed rectius hoc negat. Nauarro lib. 2. de refut. cap. 4. in nova editione, parte 1. dub. 12. numero 110. & videtur clare sentire Paludan. 4. distin. 19. questione 4. numero 3. vbi ait correet fratre sistentium esse; & loquendo specialiter de Societate I e s v, tener Ribaldencia de instituto eiusdem Societatis. cap. 34. §. lo quarto. Quando autem est dubium de plena emenda, vel recidui periculo, dicetur infra, num. 5.

50 Tertia conclusio. Licitum est statutum Societatis I e s v, ut peccata occulta denunciantur superiori ut Patri, nulla præmissa correctione fraterna, quando superiore est vir prudens, quia medebitur occulte, non manifestando delinquentem, nec procedendo ad publicam penitentiam, nec delinquens est plenè emendatus. Atque idem intelligi possit fieri in quaque alia religione, fernam praedicti conditionibus. Non intendo per hanc conclusionem negare præceptum præmitende correctionis fraternæ obligare religiosos; verè enim eos, ut quoscumque fideles ligat, led tantum intendit regulariter eos illo non obligari; nam cum sit affirmatum, exigit alias circumstantias, ut obliget, que in eo statu faro contingunt. Probatur ergo primo, quia, ut latè probabamini numero 51. quamvis aliquis certus sit sua præmissa correctione religiosum emendandum, potest ea omisca denunciare Prelato, tanquam Patri, quando spes est fore, ut per Prelatu vitius corrigatur. At id contingit regulariter in religiosis, quia moraliter loquendo, ex denunciatione Prelato facienda tanquam Patri, per quam nec potest publice inquirere, nec fratrem punire, sed solùm mederi, multo maior spiritualis ueritas sequitur, tum in ordine ad bonum commune religionis, tum etiam re-

quia

qua apud religiosos non ita exactè ordo correctionis fraternæ, ut apud seculares seruandus est, ut optimè docet citato Gualtero Doctore antiquissimo, Asten- sis sum. 1. lib. 2. rit. 67. art. 6. R. card. 4. distinctione 19. art. 3. questione 1. in solutione ad 2. Quod idem colligitur ex cap. qualiter, & quando, & cap. 2. de accusatione. vbi relato ordine seruando in inquisitione, accusatio- ne, & denunciatione, sic concluditur: hunc ramen ordinum circa regulares personas non credimus vi- queque seruandum. Tandem, quia, ut retulimus numero 48. alij ordines regulares hoc statutum habent, ut delicia regularium occulta immediate denun- ciatur superioribus, nec credendum est ut vitas religiosos etatis statuendo aliquid contra ius diuinum, ut bene a Corduba in regul. D. Francisci, questione 1. cap. 10. ad finem.

51 Quarta conclusio. Idem licet, quando dubium est, an subditus sit plenè emendatus, vel plenè ceſſat periculum recidui, quia in hoc dubio potius est consilendum eius bona spirituali, religioniisque utili- tati procurata securior emenda, tuncque periculi recidui cautione, quam cauendo modico fame subdi- tamento, denunciatio ipso apud superiorum. Quando autem dubium esset, an Prelatus prudenter se get, vel denunciationem accipiet tanquam Pater, diximus num. 5.

52 Ultima conclusio. Id statutum est quoque expediens, immo utilissimum. Probatur, quia ex dictis in præcedente conclusione fatis constat, quia ad bonum religionis progressum conferandum conferat prædictum statutum, & ad religiosi denunciata profectum, submissionem, utilitatēque propriam, & ut melius à superiori gubernetur, cuiusque reciduum caueatur. Nec obstant argumenta contraria adducta numero 48. nam primum non probat, quippe multa alia religio- num statutum siugniora, ut perpetuo à carnis absti- nentia, dormire vestium, indu facco alperitum, & stetiſſimum, nec tamen ob id dicenda sunt non expediens. Nec etiam probat ratio secunda, quia multo fa- cilius & frequenter perturbabuntur religiosi imperfe- citi in aliis rigidiorum obseruationum religiolarum executione, que quotidiane sunt, & tamen adhuc ex- pediunt; & falsum est imperfectos experturos esse de- dicta sua occulta reuelari passim superiori, quia nec pa- sim delicta graviora ab eis committuntur, nec passim alii ea committi videntur, ut superiori indicet. Præterea, quia statutum hoc convenientissime ratione innititur, quia nimis superior multo melius paternè corrigit, cauebitque subdit reciduum, ut probatum est numero 49. Ad argumentum adductum numero 47. ad pri- mum, tertium, & quartum constat ex dictis numero 49. §. 1. & 5.

53 Quæstio 10. ultima. Quinam ambientes, & quan- do sine necessitate denunciandi superiori virtute huius voti. Videntur enim ambientes occulti, ac quorum ambitio probari nequit, denunciandi in eis, quia nullus tenetur denunciare ad præceptum; prius de- dicta, quia probare nequit, ut tradunt comunitate authores in tractatu de denunciatione, & de cent multi- quos retuli lib. 3. de maritione. disputatione 13. num. 1. Secundò, quia denunciatio haec non fit tanquam Iudici, nec ordinatur ad punitionem, & redi- dendum inhabilem ambientem; quia hoc effici non potest, nisi probato delicto: sed fit tanquam Patri, ut propiciat bono communī, impediendo, ne ille digni- tatem ambientis adipiscatur, qui finis non cessat, quan- tumque ambitio occulta sit, sed plenissime obtinetur ea denunciatione Preposito Generali Societatis I e s v facta, quia cum ex eius arbitrio penderat omnium superi- orum electio, ipse solus poterit cognita, malo ambitionis obviare. Si vero aliquis de ambitione Generali notaretur, et denunciandus vicarius Generali, ant alii ex antiquioribus professis, ut haberet 8. p. consti- cap. 6. §. 2. vbi in declaratione decernitur rem cum omni secreto, & cautione agendam. & laius in for- mula congregationis generalis. §. 21. & 22. Et ex his

Y mane

manet satisfactum argumentis contractis propositus numero 58.

³⁷ Quarta conclusio. Tenetur etiam professus ex hoc voto hoc crimen ambitionis denunciare, etiam de tegens dicat, ut dicent in confessione, immo etiam genu flexo, factoque signo Crucis, & confessione dicta, hoc secretum dегret, dummodo non vero faciendo animo id dicat, quia adhuc non est figurum confessionis: & quamvis de iure naturae simile secretum seruandum sit, at id deficit, quando delicta sub decreto commissa sunt in damnum communis, & pendente in futurum, vt supponimus hic contingere, sicut idem probauimus de impedimentis matrimonij lib. 3, de marimon. disputatione 3, numero 6. Dixi, vt supponimus hic contingere, quia si se decegens repuluerit, sive delicti ambitionis penitentia ductus se alius detergerat gratia perendi confilii, ut anima sua bono consuleret, nullatenus potest denunciari, tunc quia huiusmodi detrectio ordinatur ad confessionem sacramentalis, sicut dum quis scribit peccata sua, ut ea faciat, inueniens papyrus deperditam tenet praesia obligatione figili quasi sacramentalis ea regere, eo quod scriptio illa ad confessionem sacramentalis ordinatur. Similiter ergo detrectio haec ordinatur ad confessionem sacramentalis, & quantum lapis remedium.

³⁸ Non est opus regulariter, ut hanc denunciationem preceparat secreta monito, tum quia in delictis contra bonum commune omnes fatentur non esse necessarium praeannunti hanc correctionem, quia ratissime praeannunti cam profutur, tum etiam, quia supra numero 53, late probauimus inter religiosos regulariter non exigit hanc secretam monitionem. Et haec conclusio vera est, etiam dubiteretur an superior prudenter procederet, & tanquam Pater, quia in delictis contra bonum commune esse faciendam hanc denunciationem, non praemissa correctione fraterna, probauimus n. 50. Haec autem ambitio est contra bonum commune, vt probauimus n. 56.

³⁹ Hinc deducitur, teneri professum ratione huius voti, huiusmodi ambitionem denunciare non praemissa correctione fraterna. Probatur, quia se obligat ad denunciandum in quantum licite potest. Cum ergo licet possit, non praemissa correctione fraterna, tenebatur ad ratione huius voti. Quod etiam comprobatur doctrina, quam tradunt Angelus verb. denunciatio, numero 10. & Sylvester verb. correttio, quastio ne 7, vbi dicentes posse denunciari peccatum occultum immediatè Prelato, qui utilius creditur correcturus, subdunt esse obligatum ad ita faciendum, quando accedit preceptum superioris. Ergo etiam idem dicendum est, quando accedit obligatio denunciandi ex voto.

⁴⁰ Ultima conclusio. Si dignitatem ambientem certissime conset plenè esse emendatum, ita ut nullum postmodum recidui periculum probabiliter timeatur, nec sit in futurum dependentia, & eius delictum occultum sit, non tenetur professus ratione huius voti cum denunciare. Duxit primò, qui delinquens, sic plenè emendatus non potest licite denunciari Prelato, vt probauimus numero 34. Ergo nec votum potest obligare ad eum denunciandum. Et confirmatur, quia votum obligat instar legis ecclesiastice de eadem re edita: at lex ecclesiastica iubens delictum denunciari, non comprehendit delictum occultum omnino emendatum, tunc enim cessat finis propter quem id praecepitur, qui est correctio fraterna, & uitatio dannorum, vt tradunt omnes. Ergo idem est dicendum de voto denunciandi. Secundò, probatur ex ipsa voti formula ibi: si quem sciam procurare, vel preceperit, que verba de illo solium agunt,

qui de praesenti aliquid huiusmodi molitur: non ergo extendenda sunt ad eum, qui omnino emendatus est. Dixi autem, quando peccatum est occultum, quia si peccatum fuit publicum, licet emendatum fuerit, subest adhuc obligatio denunciandi, vt tradit Sotus libro 5. de iustitia. art. 1. ad finem corporis, vers. 6. hinc sumenda, & de secreto, membr. 2. questione 6. dub. ultimo, post 2. conclus. Quod & communiter tenent Doctores tractatu de denunciatione; quia tunc denunciatio non ordinatur ad solam emendam, sed ad delicti punitionem, & satisfactionem eorum, qui ex delicto scandalum passi sunt. Insuper dixi, si nulla sit in futurum dependentia; potest enim contingere, ut ambiens sit plenè emendatus absque relapsus periculo, & tamen ex negotiatione præterita res taliter disposite maneat, vt certitudine morali presumat possit fore, vt dignitatem asequatur, & tunc votum obligabit ad rem totam Societati, vel cuius Generali detrectandam, vt impeditur dignitatis confequentia ambitionis procura, quod est hinc, ut conflat ex p. 10. constit. §. 6. Et confirmatur, quia ideo p. 8. constit. cap. 6. §. 2. vbi agitur de Praefatis Generalis electione, præcipitur omnibus sub excommunicatis late p. cna, vt illos omnes denunciant, quos novirint tale munus affectasse, vel affectate, obligando tantum denunciare sui ambientes ab obitu Generalis præteriti, vtique ad electionem præsentis; quia donec Generalis electus sit, presumuntur dependentia ambitionis præterita quod suum effectum: quando autem dubium est, an plenè sit emendatus, vel an celsarit omnino recidivi periculum, est vtique denunciandus sine præmissa correctione fraterna, quia id in omnibus delictis probauimus num. 56. nemus in hoc quod est contra votum commune.

S V M M A R I V M .

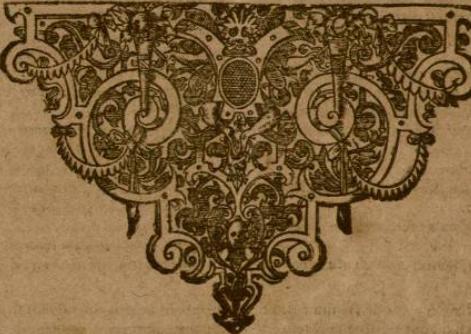
Cur professi Societatis promittant, si in Episcopos eligantur, audire consilium Generalis, vel alium ab eo deputatum. num. 61.
An sint iam, electi Episcopi subditi Generali Societatis I. E. S. V. aut teneantur audiri & sequi eius consilium? numero 62.
An hoc consilium sit circa solam rectam Episcopatus administrationem? n. 63.

Ultimum votum simplex, quod emitunt professi trium, 61 vel quatuor votorum Societatis I. E. S. V. iuxta eius constitutiones, p. 10. §. 6. emituntur sub hac forma. Insuper promitto, si quando acciderit, ut hac ratione in Prædictum aliquis Ecclesia promoverat, pro cura, quam de anima & mea salute, ac recta munera mihi imponit administratione gerere debeo, meo numero, ac loco habitatum Praepositum Societatis generalem, vt nunquam consilii audi- detrectem, quod vel ipse per se, vel quis alius de S. I. E. S. V. etate, quem ad id ipse sibi substituerit, ibitur: consilii vero huiusmodi ita moperetur, ut si promitto, sita meliora essem, quam siten venerem, judicabo. Cuius voti non dicitur co. §. 6. quod professus Societatis Episcopus sit subdito: aliqui superiori est enim ab obedientia cuiuscunq; superioris exemptus, solique Papa subditus, vel alterius de omnibus religiosis ad Episcopatum profectus hoc lib. 6. c. 6. n. 2. sed quia sponte sua ligatur ad habendum consiliarium, eiisque sum, quando ea ad Dei obsequium magis fuerit: et enim valde expediens in quoque bonis, prudentiisque viro, qui sibi conseruant, hi Principis Patricius lib. 6. de Regno, & Regis institu. tit. 5.

Hinc

ad Episcopale munus pertinentium, sed etiam circa spiritualia propria persona progressum. Constat, tum quia spiritualis hic progressus ad rectam subditorum gubernationem valde conductus; integritas enim praefidentium falsus est subditorum, vt docet D. Leo epistola 85. & referunt cap. min. annal. 61. dicitur, tum etiam, quia formula votorum utrumque claram explicit in illis verbis relatius numero 64. ibi, pro cura quam de anima mea salute, ac recta munera mihi imponit administratione gerere debeo.

E X P L I C I T L I B E R VI. DE VOTO SOLEMNI O B E D I E N T I A E.

Summe Tho. Sanchez pars III.